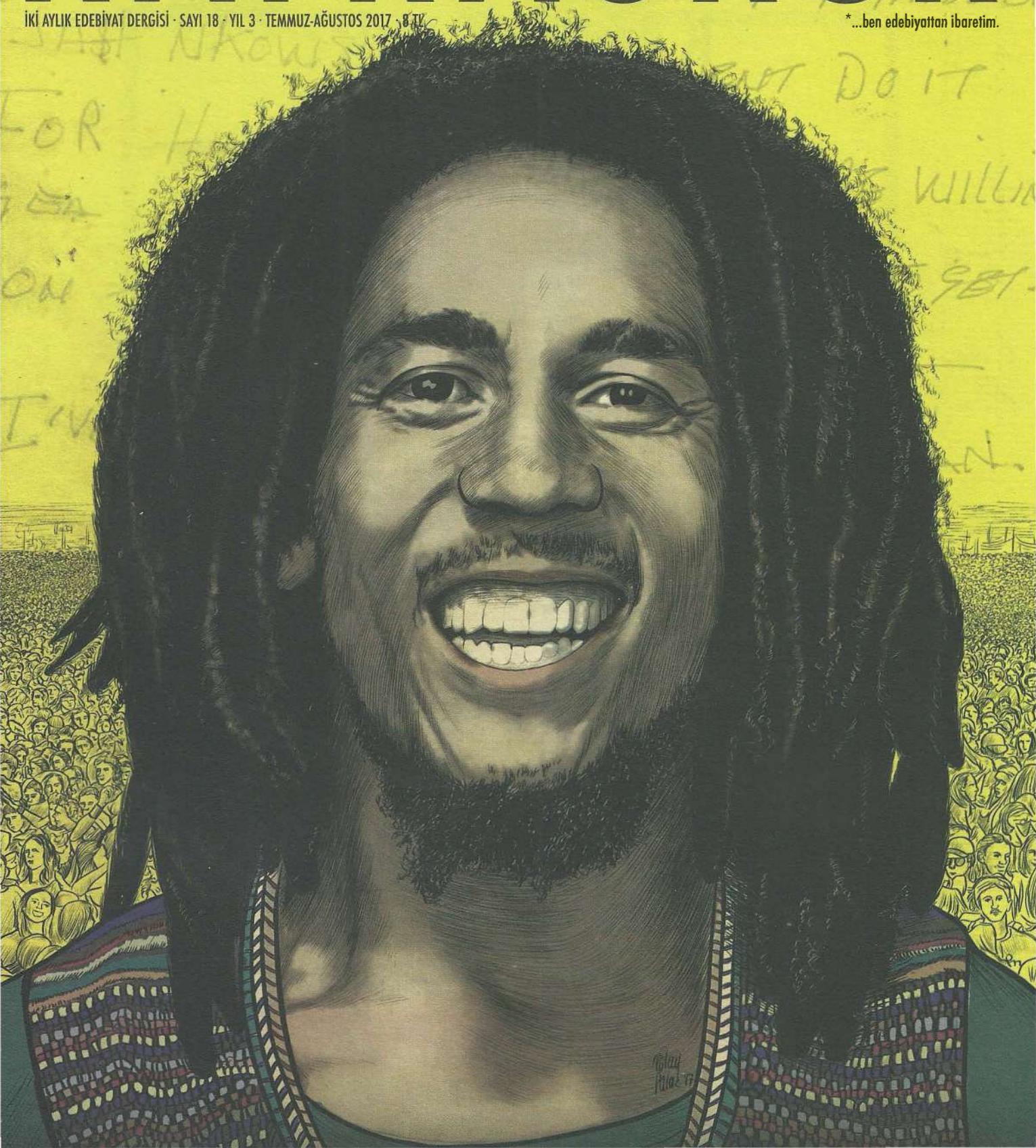

Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi

KAFKAOKUR*

İKİ AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ · SAYI 18 · YIL 3 · TEMMUZ-AĞUSTOS 2017 · 8 TL

*...ben edebiyattan ibaretim.

“...ben edebiyattan ibaretim.” K.

KAFKAOKUR

SAYI 18 • YIL 3 • TEMMUZ-AĞUSTOS 2017

Bob Marley İpek Atcan	4	32 Söylenenler ve Söylenemeyenler NESLİHAN ÖNDERÖĞLU, Öykü
Gürültüde Gülmek ECE TEMELKURAN, Deneme	10	35 Umudunu Kaybetme, 2006 Film Alıntısı
Prag'da Kafka'nın İzinde DILEK ATLI, Gezi Yazısı	12	36 Rıdvan - Eski Dost EMRE POLAT, Kafkaesk Bilim Kurgu Yazı Dizisi
Adresi Değişmiş İlk Şiir NAZLI BAŞARAN, Şiir	16	38 Kod Adı Bilet DOĞUKAN HAZAR İSKENDERÖĞLU, Öykü
Antik Karmaşa BAHRI BUTIMAR, Şiir	17	39 Kendime Ait Bir Oda ESRA PULAK, Aforizma
Zümrüdüanka Misali... İLKNUR ÖZTULUM, Biyografi	18	40 Ormana Yüzerken EZGİ AYVALI, Anlatı
Hoş Şeyler SUMRU UZUN, Anı	20	42 Kolaj GÖKÇE KOCAMAN
İçimizdeki Güneş CANSU CİNDORUK, Deneme	22	44 Perdenin Ardındakiler CEYDA EMEL ÖZTEK, Film İnceleme
Kapı NIHAN ÖZKOÇAK, Öykü	23	45 Figan ÖZGÜN GÖK, Öykü
Ubuntu KAAN MURAT YANIK, Anlatı	24	46 Cacia Angela ÖMER OKATALİ, Şiir
KAFKA, TARKOVSKI, BARBUR, EDGÜ SÖZLER	26	47 Gaip GÜNEŞ ÇAP, Şiir
Yalnız Efe ERAY YASİN İŞİK, Öykü	28	48 Vejetaryen EDA AL, Kitap İnceleme
Saksı Çiçeği MERVE ÖZDOLAP, Anlatı	30	50 İçselleştiremediklerim MUSTAFA SILİCİ, Anlatı
İçimde Yılanmış Üzüm Bahçeleri ATILAY AŞKAROĞLU, Anlatı	31	52 Instagram GÖRSELLER

Yazlarınızı, çizimlerinizi ve çalışmalarınızı okurtemsilcisi@kafkaokur.com adresinden bize ulaştırabilirsiniz.
Kaynakça | www.kafkaokur.com/sayi18kaynakca

Kafka Okur

Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi

“...ben edebiyattan ibaretim.”

Franz Kafka

İki Aylık Edebiyat Dergisi

Sayı 18 - Temmuz-Ağustos 2017 - 8 TL

www.kafkaokur.com

① [kafkaokur](https://www.facebook.com/kafkaokur)

② [Kafkaokur](https://www.instagram.com/kafkaokur/)

③ [Kafkaokurdergi](https://www.kafkadukkan.com)

İmtiyaz Sahibi

Gökhan Demir

Yayın Yönetmeni

Gökhan Demir

gokhan@kafkaokur.com

Editör

Merve Öz Dolap

merve@kafkaokur.com

Sanat Yönetmeni

Rabia Gencer

rabia@kafkaokur.com

Kapak Resmi

Tülay Palaz

tulayp@gmail.com

Arka Kapak Resmi

Rabia Gencer

İllüstrasyonlar

Tülay Palaz

Filiz İrem Özbaş

Eren Caner Polat

Reklam

Fatih Cerrahoğlu

fatih@kafkaokur.com

İletişim

e-posta: okurtemsilcisi@kafkaokur.com

Online Satış

kafkadukkan.com

bilgi@kafkadukkan.com

telefon: +90 530 727 15 23

ISSN

2148-6824

Yayın Türü

Yerel, Süreli Yayın

Baskı

İmak Ofset Basım Yayın

Tic. ve San. Ltd. Şti.

Merkez Mah. Atatürk Cad. Göl Sok.

No:1 Yenibosna, İstanbul

Tel: 444 62 18

Matbaa Sertifika No: 12351

Dağıtım

DPP: (212) 622 22 22

©Her hakkı saklıdır

Bu dergide yer alan yazı, makale,

fotoğraf ve illüstrasyonlar elektronik

ortamlar da dahil olmak üzere yazılı

izin olmaksızın kullanılamaz.

04 BOB MARLEY

ipek atcan

Marley'e hangi açıdan bakarsak bakalım dolu dolu bir hayat yaşadığının aksını iddia etmemiz mümkün değil. Fakir ve zorlu bir hayattan gelmek, bunun tek çıkış yolunun müzik olduğuna inanmak, bu uğurda yol almak, başarılı olmak ve bunu sadece 36 semeye sıkırmak herkesin yapabileceği bir şey olmasa gerek. Çoluk çocuk ve aşk hayatına girmiyorum bile. Müzikle geçen 19 yıl, 13 albüm, 2 canlı kayıt, bir sürü ödül ve 300'den fazla konser...

10 GÜRLÜTÜDE GÜLMEK

ece temelkuran

Sen bu gürültüde gülebiliyor musun?

Gülmek, yenilmemek demekti. "Kahkahaya milletçe en çok ihtiyacımız olan şu günlerde" diye başlayan bir millî mutabakat belgesini takip edercesine, öyle bir gayret ve kararlılıkla, "tek kahkaha, tek espiri, tek delilik" altında birebire kahramanca sırtı-yorduk. Her deli üstünü başını yırtmaz diller, biz de işte sırtı-yorduk. Ne yapalım yani? "Gülmeyelim de ölelim mi!" diyorduk.

12 PRAG'DA KAFKA'NIN İZİNDE

dilek atlı

Franz Kafka, Prag'a beslediği aşkı öünü almadığı nefretinin gölgesinde yaşasa da bu şehir, gezginlerini büyüsü altına alan naif bir kudrete sahip. Ziyaretçilerini zaman içinde yolculuğa çıkarınan Prag, doğası, tarihi dokusu ve benzersiz mimarı örnekleriyle bereketli bir dünya kenti olarak sizin benzersiz bir maceraya sürüklüyor. Şehre sinen Kafka'nın belli belirsiz silüeti ise cabası...

24 UBUNTU

kaan murat yanık

Geçen gün yeni romanım için uzaklara yaptığım gezilerden birinde eski bir ev ile karşılaştım. Kendisini zamana bırakmış gibiymi bu ev. Sanki bir şeylerin telafisi gibi duruyordu ayakta. Her zaman yaptığı gibi elimi bu köhnemiş evin taş duvarlarına sürüp onunla iletişim kurmaya çalıştım.

31 İCİMDE YILLANMIS...

atlay aşkaroğlu

Yıllanmış üzümleri kucaklıyor, sigaramın dumanaçında çehresi bulanıklasırken. Bir kavuşma mutluluğu hâkim şarap kadehinin büyük başında. Yıllanmış üzümler, odanın loş ışığında müziğin ritimle dalgalanıyor. Bir sarhoşluk ritüeli gerçekleşiyor, aynı masa, aynı sandalye... Aynı, sevdığım müzikler birbirini izliyor, açtığı radyoda. Radyo bana eşlik mi ediyor sevdığım şarkılarla veya ben mi yim her bir şarkida sarhoşlukla ağlamış olan?

40 ORMANA YÜZERKEN

ezgi ayvalı

Rüyamda mektubumu okumuştun ve neden beni bir türlü sevemediğini anlatıydun. Çok uzaktaki dalgaları, insanları, dünyanın dönüş sesini bile duyuyordum ama tam karşılıkla bağırınca konuşan seni duyamıyorum. Kaçmak istedim. "İnsan istenmediğini kabul edemiyor bir türlü." diye düşündüm ormana doğru yülerken. Çünkü artık yüryemiyordum.

48 VEJETARYEN

eda al

Gerçek dünyada karşımıza çıkıcı rahatsız edici hikâyelerden sadece biri Vejetaryen. Okura yaşamın hangi seçimler sonunda mutluluk getirdiğini soruluyor, seçimlerini sonuna kadar savunanların yeri geldiğinde akıl hastanelerine ya da hapsanelere tıkılmasının kaçınılmaz son olabileceğini gözler önüne seriyor.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
MEDYA BAŞARI
ÖDÜLLERİ 2017

"En Beğenilen Dergi KAFKAOKUR"

Bu yıl ilki düzenlenen
Akdeniz Üniversitesi Medya Başarı Ödülleri'nde
"Yılın En Beğenilen Dergisi"
KAFKAOKUR Dergisi seçilmiştir.
Akdeniz Üniversitesi öğrencilerinin
oyları ile seçilmiş olmamız
bu ödülü bizim için daha da kıymetli
hale getirmektedir.
Kafkaokur dergisi çalışanları ve
siz değerli okurlarımız adına
Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerine
teşekkürlerimizi borç biliriz.

Sevgiler...

Bob Marley

İPEK ATCAN

"BAZEN ÖYLE GÜLMELER VADIR Kİ EN BÜYÜK ACILARI GİZLEMEK İÇİNDİR."

*“...Biliyorsunuz ki benim sadece tek bir hırsım var,
gerçekleştigiğini görmek istedigim yalnızca tek bir şey var.
İnsanlığın bir arada yaşadığıni görmek istiyorum.
Siyah, beyaz, Çinli, herkesin. Sadece bu...”*

Hayatımıza dokunan bir sürü müzisyen, genelde yaşadıkları acılar, acı dolu aşklar ve zorluklar sonucu yazdıkları derin sözlerle ve tabii ki yaratıkları melodiler ile hayatlarımıza dokunmuş, bu sayede göçüp gitseler de kendilerini bizler için ölümsüz kılmışlardır. *Syd Barrett, Frank Zappa, Sid Vicious, John Bonham, 2pac, Janis Joplin, Freddie Mercury, Frank Sinatra, Ray Charles, Jim Morrison, Kurt Cobain, Johnny Cash, Jimi Hendrix, Elvis Presley, John Lennon, David Bowie, Leonard Cohen*, henüz çok taze *Chris Cornell* ve daha kimler kimler... Bu isimlerden biri de hiç şüphesiz ki *Bob Marley*.

Bob Marley'nin 36 yaşında hayatı veda ettiğini öğrendiğimde çok şaşırmıştım. Şimdi diyeceksiniz ki “27 Club” var, ki haklısınız. Ama bu Bob Marley'nin de aşırı derecede genç bir yaşta hayatı veda ettiği gerçekini değiştirmiyor. Peki ya hayatımıza bu denli dokunan Bob Marley'nin hayatı?

AİLE HAYATI

Beyaz bir Jamaikalı olan Norval Marley ve Afro-Amerikan Cadella Booker'in çocukları olarak hayatı geliyor *Robert*

Nesta Marley. Yani namıdiğer *Bob Marley*. Nesta, kulağa kız ismi gibi geldiğinden sonraki yıllarda kimliğinden çıkartıyor. Babası arada gerçekleştirdiği maddi destek dışında pek de hayatında yer alıyor Marley'nin. Zaten Marley henüz 10 yaşındayken babasını kaybediyor.

"Yokluğunuzu hissetmeyeni varlığınızla rahatsız etmeyin."

sözü, belki de tam böyle bir durum için diyebiliriz. Ama esas 2012'de yayınlanan **“Marley”** belgeselinde yer alan bilgiye göre 1970 çıkışlı The Wailers albümü **“Soul Rebels”** daki **“Corner Stone”** adlı şarkısı direkt babasına yönelikmiş. Babası tarafından reddedilen Marley, nakaratta:

***“İşte buradayım bebeğim
Ben binanın taşıyım
Beni reddetmemi düşünme, dinle
İnsanların reddettiği şeyler
Genelde kullanmaları gereken şeylerdir.
Beni anlıyor musun? Ne dediğimi duy.”***

diyor. Tabii Marley'nin reddedilişi sadece babasının olmuyor. Melez oluşundan ötürü çevresi tarafından da

sıklıkla dışlanıyor. Marley bu konu hakkında yıllar sonra kendisiyle yapılan bir röportajda:

"Siyahların tarafında durmuyorum, beyazların tarafında durmuyorum. Tanrı'nın tarafında duruyorum."

şeklinde düşüncelerini dile getiriyor. Ama kim derdi ki başı tarafından kabul edilmeyen –en azından babaşılık göremeyen- ve çevresi tarafından dışlanan Marley, yıllar sonra bırakın sadece çevresi tarafından kabul görmeyi, tüm dünya tarafından sevilen ve kitleleri etkileyen bir müzisyen haline gelecek? Ama geldi mi? Geldi.

**"MÜZİKLE İLGİLİ EN GÜZEL ŞEY,
SENİ ÇARPTIĞINDA HİÇ ACI DUYMAMAN."**

Marley, ilk olarak daha sonraları Bunny Wailer olarak anılacak olan çocukluk arkadaşı Neville Levingston ile ortaokul yıllarda beraber müzik yapmaya başlıyor. İşin enteresini daha sonraları Marley'nin annesi Cadella ile Wailer'in babası Thadeus Levingston beraber çocuk sahibi oluyorlar ve bunun üzerine hep beraber yaşamaya başlıyorlar. Tahmin edersiniz ki bu, müzikal yaratım süreçlerini daha da güçlendiriyor.

Önceleri enstrüman çalmıyor ancak kendini Bunny Wailer ile birlikte bir vokal grubunda buluyor. 1962 yılında, yani 17 yaşındayken 4 şarkı kaydediyor. *One Cup of Coffee*, *Do You Still Love Me?*, *Terror* ve *Judge Not Me*. Hatta *One Cup Of Coffee*'yi Bobby Martell takma adıyla paylaşıyor. Ancak bu girişimi pek de başarıyla sonuçlanmıyor. Kendi söylediğii gibi:

"Her şey yolunda gitmiyor bazen, ne yaparsan yap olmuyor yine de. En zoru da; bunlara rağmen gülümsemek zorunda kalmak işte."

Ve tabii ki Marley gülümsemeye devam ediyor...

1963'te Bob Marley, Bunny Wailer, Peter Tosh, Junior Braithwaite, Beverley Kelso ve Cherry Smith "*Teenagers*" adında bir grup kuruyorlar. Önce adını "*Wailing Rudeboys*" olarak değiştirmeye karar verenler ardından prodütör Coxsone Dodd ile tanışıyorlar ve grup son adını yani "*Wailers*"ı alıyor.

Simmer Down adını taşıyan singleları Jamaika'da bir numara yerleşiyor ve 70.000'den fazla kopya satıyor.

RASTAFARI...

Bob Marley'nin müzikal hayatı tekrar geri döneceğim elbet ama tam bu noktada *Rastafari*'den de bahsetmemek olmaz. Annesinin etkisinden uzaklaştiği noktada tanıtıltığı Rastafarianizm, Etiyopya'nın son imparatoru olan Haile Selassie'nin Tanrı'nın yeryüzündeki yansımıası olarak görülmeli inancına dayanıyor. Özellikle 1930'larda Jamaika'da dominant olan İngiliz kolonilerinin kültürel yapılarına tepki olarak iyice yayılan Rastafarianizm'in dünyada bir milyon inanancı da bulunuyor. Peki nedir Rastafari inancının temellerini oluşturan şeyler? Bir kere etten uzak duruyorlar. Özellikle de kabuklu deniz ürünleri ve domuz etinden. Tamamen doğal beslenmeye çalışıyorlar. Keza alkol, sigara, eroin, kokain gibi maddelerin kullanımını da zararlı ve inanışa göre "*uzak durulması gereken*" olarak nitelendiriyorlar. Söz konusu marihuanna ise Rastafarianizm'in neredeyse olmazsa olmazları arasında. Esrar içmenin kutsal bir eylem olduğuna, kişinin vücutunu arındırıp bilincini güçlendirdiğine, tanrıları "*Jah*"a daha çok yaklaşlığına inanırlar. Rastafari inancına göre, bedeniniz sizin tapınağınız, bu nedenle kendinize çok iyi bakmanız lazım. Tabii, sadece iyi beslenmekle bitmeyip bedenizi bir tapınak haline getirmek... Saçlarınızı uzatmanız ve onu doğal olmayan bir şeyle bağlamamanız lazım. Böyle küçük detaylarla bedeninize saygı duymaya başlıyorsunuz. 1960'larda Rastafari olmaya karar veren Bob Marley, ilk olarak *dread-lock* (günümüz rastası) bırakıyor. İnanışın gerektirdiği her şeyi de bir bir yerine getiriyor. Ama tabii ki bizi ilgilendiren en önemli kısım şu ki, bu dinin ilahileri günümüz reggae müziğinin temellerini oluşturuyor. Ve tabii ki Marley de bunun oluşmasında ve bütün dünyaya yayılmasında en büyük rolü oynuyor. Marley, kısacık hayatında tüm dünyayı etkileyebilecek bir yolculuğa çıkıyor ve bizleri de beraberinde sürüklüyor. Yine Marley'nin dediği gibi:

"Evet, belki sıfırın gücü yoktur. Ama unutma ki sıfırın kaybedecek bir şeyi de yoktur."

REGGAE'NİN DÜNYAYA YAYILIŞI

Tabii ki hiçbir şey sancısız bir şekilde, uzun yollardan gitmeden, zorlu rampalardan çıkmadan gerçekleşmiyor. Reggae müziğinin dünyaya yayılışı da tahmin edersiniz ki kolay bir şekilde olmuyor. Zaten Bob Marley'nin ana amacı da hiçbir zaman işin maddi yönü olmadı. Size bahsettiğim Marley belgeselinin en sonundaki cümle benim için çok vurucuydu:

"Biliyorsunuz ki benim sadece tek bir hırsım var, gerçekleştigiğini görmek istedigim yalnızca tek bir şey var. İnsanlığın bir arada yaşadığını görmek istiyorum. Siyah, beyaz, Çinli, herkesin. Sadece bu."

Tam da söylediğisi gibi, müzik çatısı altında insanları toplayarak her zaman bu söylediğini gerçekleştirmeye çalıştı. 1960'ların ortasına dönen olursak *Coxsone Dodd* ile *Studio One* için düzenli kayıtlar yapmaya devam ettiler ve birçok Jamaikalı sanatçı ile çalıştilar. 1966 yılında gelindiğinde *Junior Braithwaite*, *Beverley Kelso* ve *Cherry Smith* gruptan ayrıldılar. Tam da bu dönemde kısa süreliğine Amerika'ya, annesine yakın bir yere yerleşen Marley, kısasüreli de olsa *Chrysler*'da *Donald Marley* takma adıyla çalışmaya başladı. Ama tabii müzik aşkı çok daha ağır bastı ve tekrardan müziğe geri dönüş yaptı. Bir takım maddi anlaşmazlıklar yüzünden Dodd ile anlaşmalarını bitiren Marley ve arkadaşları, *Lee Perry* ve onun stüdyo grubu "*The Upsetters*" ile bir araya geldiler. Bu arada *Lee Perry'nin* 1950'lerin sonunda Dodd'un yanında plak satarak bu işlere girdiğini de not düşmek isterim. Ancak Perry ile gerçekleştirilen bu birlikteki de 1 yıldan az sürdü. Sebebi ise ağırlıklı olarak Wailers'in kayıtlarının yapılıyor olması ve Marley ile Perry'nin kayıt hakları konusundaki anlaşmazlığıydı. Her ne kadar o dönem bu şekilde bir anlaşmazlıkla yollarını ayırmış olsalar da her daim arkadaş kalarak çalışmalar yapmaya da devam ettiler. İlerleyen yıllarda, her ne kadar maddi konulardan uzak haraket etmeye çalışsa da Marley, eşi *Rita Marley* (bu konuya ayrıca değineceğim), Peter Tosh ve Bunny Wailer; yaptıkları bazı eski kayıtları yeniden düzenleyerek daha ticari hale getirmek üzere bir plak şirketi ile çalıştilar. İlerleyen yıllarda Bunny'nin: "*Bu şarkılar hiçbir zaman yayınlanmamalıydı, bunlar plak şirketleri için hazırladığımız demolardı.*" tadında yaptığı açıklama kafaları karıştırırsa da, yaptıkları bu ticari atılımın -Marley'nin başka çabalarını da içine katacak olursak- geri dönüşü, geniş kitlelere yayılmalarına vesile oldu. Özellikle de Marley'nin tabii ki. Tam o dö-

nemde Rita ile birlikte, Johnny Nash ve Jimi Hendrix gibi isimlere şarkı sözü yazan Jimmy Norman ile bir araya geldiler. Yetenekli söz yazarı ile birlikte 3 gün boyunca "*jam-session*" yaptılar. Bu üç günün sonunda kendisinin, söz yazarı Norman ve arkadaşı Al Pyfrom'un sözlerinden oluşan 24 dakikalık bir kayıtla çıktılar oradan. Özellikle elindeki Bob Marley arşivleri ile adından söz ettiren ünlü reggae arşivcisi Roger Steffens'a göre daha çok pop elementleri ile bezenen ve bu vesile ile Amerika listelerine girmesine yardımcı olan kayıtları bu kayıtlar. Özetle "*Doo-wop*" (Afrikan-Amerikanların oluşturduğu) elementleri taşıyan "*Stay With Me*", 1960'lardaki slow şarkıları animsatılan "*Splash for My Splash*", o dönemde İngiltere'de yaşayan Marley'i yerel Jamaika esintilerinden çıkarıp dünyaya tanıtmış oldu.

"DÜNYANIN EN GÜZEL RİTMİ, ONUN SENİN İÇİN ÇARPAN KALBİDİR."

Tam bu noktada hafif magazinsel bir şekilde Marley'nin aşk hayatına değinmek istiyorum. Marley, her ne kadar Rita Anderson ile yıllarca evli kalsa da başka kadınlardan da birkaç çocuk dünyaya getirmiştir. 10 Şubat 1966'da evlendiği Rita ile 3 çocuk sahibi olan Marley, Rita'nın önceki ilişkisinden sahip olduğu 2 çocuğu da evlatlık edinerek 5 çocuklu bir hale geliyor önceleri. Ama websitesine göre toplamda 11 çocuğu var Bob Marley'nin. Özellikle Rita ile olan ilişkisi çok enteresan. 15 yıllık evlilikleri boyunca eş olmaktan ziyade iki yakın arkadaş gibi yaşıyorlar. Bunda aynı sahneler paylaşmalarının ve turnelerde sürekli beraber olmalarının da etkisi olsa gerek. Birbirlerine karşı derin bir bağları olmasına rağmen Rita, Marley'nin başka kişilerle ilişki yaşıyor olmasına ses çıkarmıyor ve hatta çıkarmadığı gibi bu konuda (örneğin Marley yoğun ilgiden sıkıldığından ve kadınlarından kurtulmak istediği) ona yardımcı da oluyor. Her ne kadar kendisi bu konuda üzülmemiğini ve rahat olduğunu anlatsa da işin aslinin öyle olmadığını, aslında bu konuya dair derin bir üzüntü duyduğunu çevrelerindeki insanların yorumlarından anlayabiliyoruz.

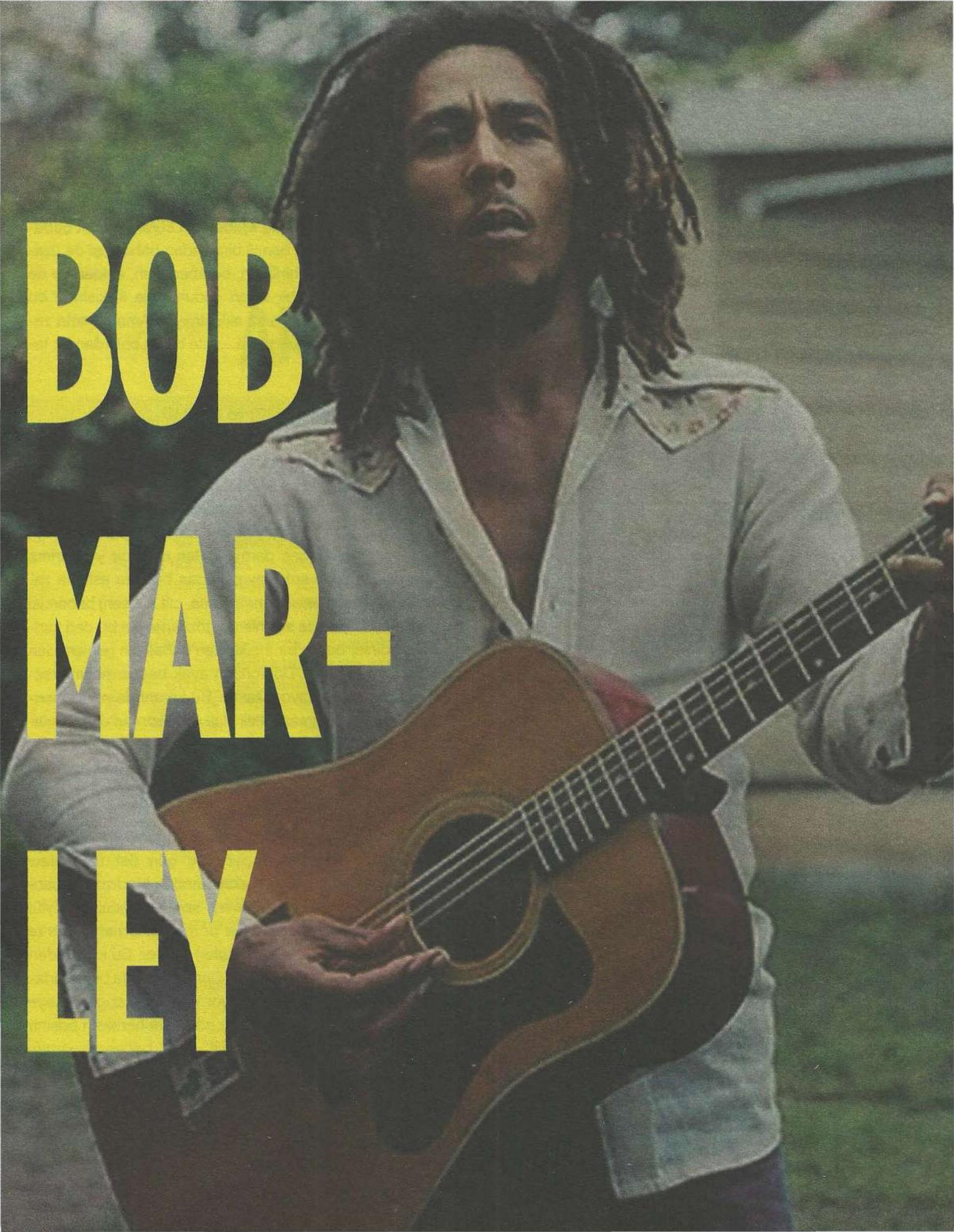
"Dünyanın en güzel ritmi, onun senin için çarpan kalbidir." diyor Marley. Ve Rita'nın kalbi tam da onun dediği gibi, tanışıkları günden itibaren Marley için çarpıyor.

Hazır Marley'nin aşk hayatına değinmişken çocukların ile olan ilişkisinden de biraz bahsetmeye fayda var. Marley belgeselini izlerken Rita'dan olan oğlu David "Ziggy" Marley'nin babasından bahsedisi insanın kalbini biraz kırabiliyor. Yine kızı *Cadella Marley*'nin sürekli olarak babaşının soğuk, ilgisiz ve bencil oluşundan bahsedisi de üzebiliyor. Nasıl olur da birlikten, beraberlikten, aşktan ve de sevgiden bahseden bir insan çocuklarıyla ilişkisinde bu kadar başarısız olur insanın aklı alımıyor. Ama hayatı zaten her şeyi anlayamıyoruz ya... İşte bu da onlardan bir tanesi.

HASTALIĞI ve ÖLÜMÜ...

Ölümün erkeni ya da geçi, iyisi ya da kötüsü olmuyor hiçbir zaman. Ama yine de Bob Marley'nin ölümü için zmansız, hastalığı için ise talihsiz diyebiliriz. Sene 1977, futbola aşırı meraklı olan Marley yine her zamanki gibi futbol oynuyor ancak ayak baş parmağından ufak bir yaralanma geçiriyor. Zamanla enfeksiyon kapan bu yara asında zaten var olan bir kanserin (melanoma, cilt kanseri) habercisi oluyor. Hiçbir şekilde siyahlarda gözükmemen bu deri kanseri çeşidinin, beyaz bir İngiliz olan babasının genlerinden geçtiği düşünülüyor. Doktorların ayak başparmağını kesme önerisini reddediyor Marley. Bu kararında performansının etkilenecek olması etkili olsa da Rastafari'de insanların bedenlerinin bir bütün olarak gömülümesi inancının da etkisi olduğu söylenenler arasında. Hastalığına rağmen turnesine devam ediyor ve 1980 yılı için de bir turne planlanıyor. 1980 yılının Mayıs ayında "*Uprising*" albümünü çikaran Marley önce Avrupa turnesini tamamlıyor. Ardından da Amerika turnesine geçiyor. İki gün üst üste New York'un en büyük konser mekanlarından Madison Square Garden'da konser veren Marley, son konserini 23 Eylül 1980'de *The Benedum Center of the Performing Arts*'ta (O zamanki adıyla Stanley Theater) veriyor. Bu konserden kısa bir süre sonra New York'ta Central Park'ta bir arkadaşı ile koştugu sırada yere yiğiliyor ve spazmlar geçirmeye başlıyor. Arkadaşının anlattığına göre tam herkesin başına toplandığı esnada "*Rastafariiiii!*" diye bağırarak yattığı yerden fırlıyor. Evine yakın bir doktora götürülen Marley burada, kanserin tüm vücuduna yayıldığını öğreniyor ve mücadeleci oldukça güç olan serüven başlıyor. İlk olarak turnenin devamı iptal ediliyor. Ardından Marley Almanya'ya,

BOB MAR- LEY

Josef Issels kliniğine tedavi olmaya gidiyor. Aslında tamamen beslenme düzeninin değişimi üzerine kurulu bu tedavi sistemi Dünya Sağlık Örgütü tarafından kabul edilmiyor ancak Marley bu yolu seçiyor. 8 aylık hiçbir gelişme kaydedilemeyen bu tedavi sürecinin ardından son günleri için evine, Jamaika'ya dönmeye karar veriyor. Ancak uçuş sırasında hayatı verileri zayıflıyor ve Miami'ye acil iniş yapmak zorunda kalıyorlar. Müdafale için hastaneye götürülen Marley, **11 Mayıs 1981'de, 36 yaşında hayata veda ediyor**. Yine 2012 tarihli Marley belgeselinde yer alan oğlu Ziggy'nin anlatmasına göre son anlarında Marley, Ziggy'i yanına çağırıyor:

"Para hayatı satın alamaz." (Money can't buy life.)

diyor ve bu son sözleri oluyor...

36 SENE, ÇOK MÜZİK, DOLU BİR YAŞAM

Marley'e hangi açıdan bakarsak bakalım dolu dolu bir hayatı yaşadığının aksını iddia etmemiz mümkün değil. Fakir ve zorlu bir hayattan gelmek, bunun tek çıkış yolunun müzik olduğuna inanmak, bu uğurda yol almak, başarılı olmak ve bunu sadece 36 seneye sığdırırmak herkesin yapabileceği bir şey olmasa gerek. Çoluk çocuk ve aşk hayatına girmiyorum bile. Müzikle geçen 19 yıl, 13 albüm, 2 canlı kayıt, bir sürü ödül ve 300'den fazla konser...

Zamanında Marley'nin hayat hikâyesini yakından incelerken ve geçtiğimiz günlerde bir kez daha Marley belgeselini izlerken, **"Bir müzisyen olsaydım ve özellikle Marley'den etkilenen bir müzisyen olsaydım neler hissederdim?"** diye çok düşündüm. Sonuçta ben sadece bir dinleyiciyim ve reggae hayatımın temelini oluşturmuyor. Bütün bunları düşünürken tabii ki Sattas geldi aklıma. Reggaenin Türkiye'deki neredeyse tek temsilcisi Sattas'tan Orçun'a sorдум: **"Marley senin için ne ifade ediyor?"** diye. Aldığım cevap yüzümde tebessüme sebebiyet verdi elbet: **"Dread'lerini kamçı gibi sallaya salaya şarkısını söyledi. En çok etkilendigim noktalardan biri de gözlerini kapağıp sadece bir takipçi ışık altında şarkı söyledi. Minicik bir köyden çıkip kükreye kükreye şarkısını söyledi. O ka-**

dar. Tabii ilk şarkılarından biri olan Trenchtown Rock'ta diyor ya, 'Müzikle ilgili güzel şey, seni çarptığında hiç acı duymaman.' Bazen merak ediyorum yaşasayıdı da ha neler yapardı diye ama şu var ki olması gereken oldu, buralarda söylemesi gereken her şeyi söyledi. İlk başlarda kendimce onu taklit ettiğimi zannediyordum. Tabii ki bu hiç olmadığı, olamadı."

Bütün bunların yanında tam da yazının sonuna gelmişken hemen arka arkaya 10 tane en sevilen Bob Marley şarkısı dinlemek ister misiniz? Buyrun o zaman... Ama üstüne eğer hala izlemediyseniz "Marley" belgeselini izlemeyi de unutmayın.

**No Woman, No Cry
Three Little Birds
Buffalo Soldier
Redemption Song
One Love / People Get Ready
Is This Love
Jammin'
I Shot The Sheriff
Could You Be Loved
Get Up, Stand Up**

EN İYİ BOB MARLEY COVERLARI

Birçok şarkının coveri vardır. Ancak çok az sanatçının şarkıları çok önemli sanatçılar tarafından coverlanır. Bob Marley de bunlardan biri. Eğer siz de Marley seviyorsanız bir de şarklarının bu güzel yorumlarını mutlaka dinlemelisiniz.

**I Shot the Sheriff – Eric Clapton
No Woman, No Cry - Gilberto Gil
Talkin'Blues – Tara Nevins
No Need To Worry / Three Little Birds – Keith Frank
Redemption Song – Johnny Cash & Joe Strummer
One Love / People Get Ready – New Grass Revival
Waiting In Vain – Annie Lenox
Mellow Mood – Julie Crochetiere
Small Axe – Ken Emerson
Zimbabwe – Sublime**

Gürültüde Gülmek

ECE TEMELKURAN

Ne çok güldük! Gül gül öldük! Gerçekten gülmüyorduk ama gerçekten ölüyorduk. "Güler misin aşlar misin?" diyorduk, sanki ikisi yapışık kardeşlermiş gibi. Bir de başka güzel komik lafımız vardı bizim: "Ölür müsün, öldürür müsün?". Bak onu da niyeyle gülerek söyleyorduk. Yeni değil yani, gülmekle ölmek bizim dilimizde kardeştı. Çok güldüğümüz için değil muhakkak. Belli ki gülünecek kadar çok ölüyorduk.

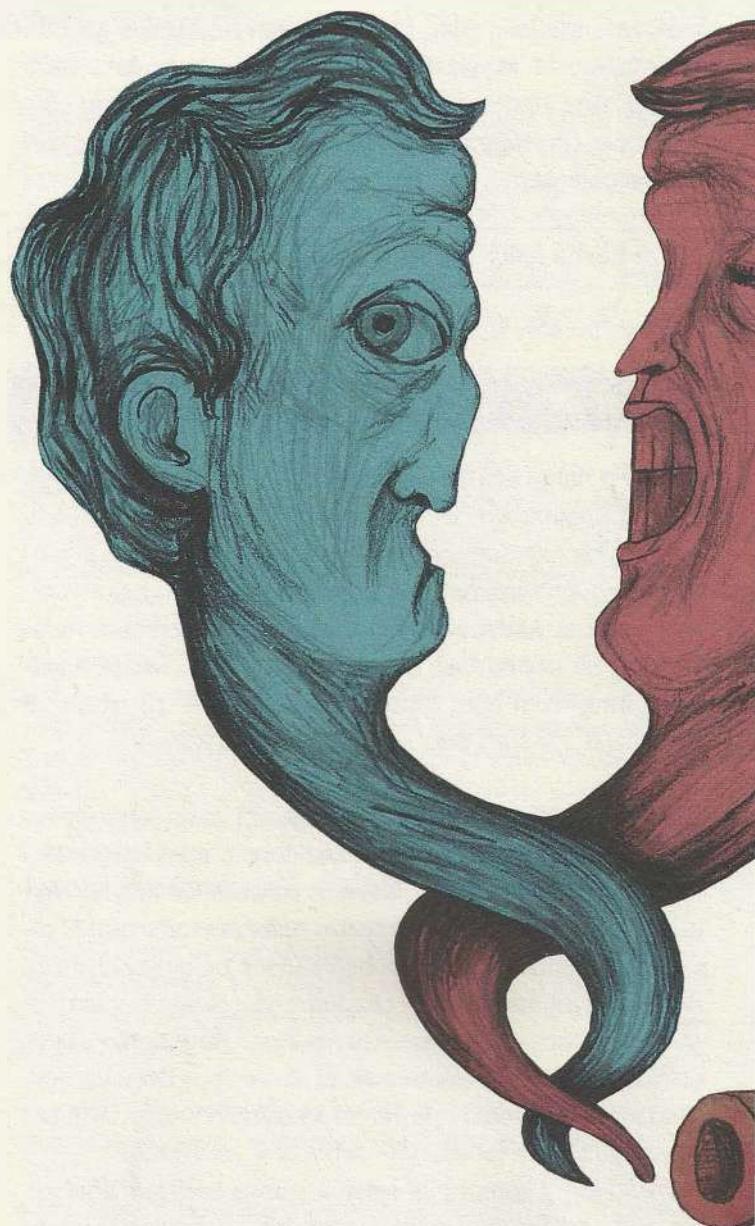
Şimdi genç çocuklara bir kez daha "Güle Güle!". Güle güle Yemen Türküsü'ne gidiyorlar. Adı Yemen değil, ama bazları için "Giden dönmüyor." denecek belki. Kim gülüyör? Ne derdi teyzeler eskiden? "Ben gülüyorum mucum!". Sen de gülme demekti bu, komik olan bir şey yok, topla kendini. Ama gevşek ağızlar gülüyorum, işkembeden müteşekkil bünyeler gül gül ölüyor.

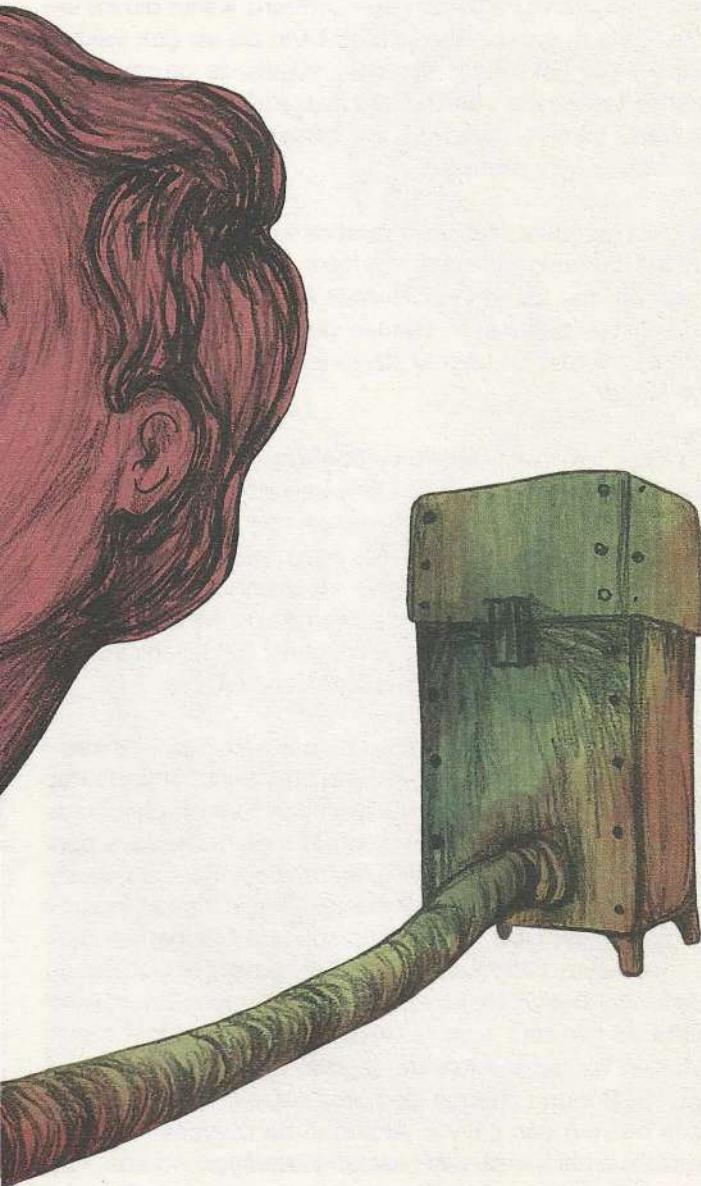
Sen bu gürültüde gülebiliyor musun? Gümek, yenilmemek demekti. "Kahkahaya milletçe en çok ihtiyacımız olan şu günlerde..." diye başlayan bir milli mutabakat belgesini takip edercesine, öyle bir gayret ve kararlılıkla, "tek kahkaha, tek espri, tek delilik" altında birleşerek kahramanca sırtiyorduk. Her deli üstünü başını yırtmaz derler, biz de işte sırtiyorduk. Ne yapalım yani? "Gülmeyelim de ölelim mi!" diyorduk.

Epey oldu değil mi biz sırtmaya başlayalı? Herkesin en berbat olayla ilgili en iyi espriyi yapma yarışmasında birer Dümbüllü'ye dönüşmesi epeydir var. "Şakanın Erbabı" nişanını Birleşmiş Milletler binasında birimizden birimize verecekler herhalde sonunda. Zira çoluk çombalak bir kahkaha makinesine dönüştük. Yerli yersiz düğmesine basılan bir kahkaha makinesi.

Siz hiç kahkaha makinesi gördünüz mü?

Çocukken benim bir kahkaha makinem vardı. Avrupa şehirlerinden birinden denizci bir abi getirmiştir. Ben denizci abime aşık olurum hemen tabii ki, çünkü adı üstünde, denizciydi. Düğmesine basıyorsun bu makinenin, içinde kızlı erkekli gülüyorum. Müthiş bir şey. Çünkü kahkaha bulaşıcı, ağlamaktan daha fena. Eninde sonunda seni de güldürüyor makine, derdi günü bu. Çok geçmedi bu kahkaha atan

neşeli insanlarla tanışmak istedim, elbette. 1980'lerdi, kimse gülmüyordu, evimizde kahkaha hiç atılan bir şey değildi. O zamanlar gül gül ölen insanlar değildik; ya gülünmüyordu ya ölünyordu. Henüz ikisi birbirine bitişmemiş, karışmamıştı. Ben de işte nadide bulunan neşeli insanlar neye benziyor merak etmişim demek.

Makine açılıncı içinden insan çıkmadı. Tıpkı radyonun içinden de insan çıkmadığı gibi. Televizyonun içinde kablolardan küçülerek giren sonra ekrana varınca büyüyen insanlar olmadığı gibi kahkaha makinesinin de içinde insan yokmuş. Kablolar ve piller vardı.

Şimdi biz kahkaha makinesi gibi miyiz? Kahkahalar geliyor düğmesine basınca. Ama içimizden bir çocuk merak edip açık baksa şaşracak, diyecek ki “*Allah allah, içinde hiç insan kalmamış.*” Şöyled düşünecek belki: “*Gül gül öldüler demek.*” Çocuk aklı işte, ne bilecek!

Şimdi sen de gürültüde gülüyorsun. Gül tabii, gülmezip ne yapacaksın! Artık pek ayırt da etmiyorsun, öyle mi? Birbirine durmadan gülinecek şeyler gösteren, telefon ekranlarında sürekli gülinecek şeyler arayan insanız biz. Büyük bir kahkaha makinesi; kablolar ve piller, şarj aletleri ve “*uygulamalar*”.

Bir gürültü var, kanlı irinli bir şey. Arsızlıktan ibaret dev bir kist, öyle pis. Tüy yumağı var memleketin boğazında sanki. Dev bir örümce gürültüsü bu.

Teyzeler haklıydı:
“**Ben gülüyorum mucum!**”

Ben gülüyorum mucum? Gülmüyorum. Bu gürültüde gülmüyorum. Bazı çocuklar güle oynaya Yemen Türküsü'ne gidiyor, neyine güleyim. Ağlayanların gürültüsünü bastırmak için mi? Kahkahalı gölge etme sen de, ağlayanın sesi duyulsun. Topla kendini. Çünkü gülmekle ölmek kardeş değildir, alışma sen de.

“**Şehitler ölmez, babalar ölürlük.**”

demişti günün birinde bir askerin oğlu.

Prag'da Kafka'nın İzinde

DİLEK ATLI

"Bu iki büklüm olmuş kocakarının pençeleri var. İnsan teslim olmak zorunda kalıyor. Onun iki yanını, Vysehrad'ı ve kaleyi yangına vermek isterdim. Belki ancak o zaman ondan kaçmak mümkün olabilirdi."

Franz Kafka

Franz Kafka, Prag'a beslediği aşkı öünü alamadığı nefretinin gölgesinde yaşasa da bu şehir, gezginlerini büyüsü altına alan naif bir kudrete sahip. Ziyaretçilerini zaman içinde yolculuğa çeken Prag, doğası, tarihi dokusu ve benzersiz mimari örnekleriyle bereketli bir dünya kenti olarak sizin benzersiz bir maceraya sürüklüyor. Şehre sinen Kafka'nın belli belirsiz silüeti ise cabası...

Dilek Atlı

Cek Cumhuriyeti'nin görkemli başkenti Prag, adeta dünyanın en ünlü ressamlarının fırçasısının değdiği bir tablo kent. Üstelik, tüm güzellikini onu ziyarete gelenlerin ayaklarının altına cömertçe sermekten geri durmuyor. Kafka'nın hem sokaklarında kaybolmak hem de bir an evvel kopup kurtulmak istediği bu zarif şehir, haşmetli şatoları, gökyüzünü selamlayan kiliseleri, güzel bir kadının gerdanındaki inci kolyeyi andıran köprüleriyle büyülüyor gezginlerini.

Avrupa'nın göbeğinde tarihi mimariyle buluşturup doğasını koruyabilmiş, güzelliklerini yüzyıllardan günümüze taşımayı başarmış bu benzersiz şehir, her mevsim milyonlarca turistin seyahat akınına uğruyor. Kaldırıım taşlarıyla, kukla dükkânlarıyla, kafe ve restoranlarıyla hemen hemen tüm gezginlerin ruhuna dokunmayı iyi biliyor. Gotik mimarisi, rokoko tarzında inşa edilmiş eğlenceli evleri, gösterişli barok eserleriyle Prag; kuğuları, meydan ve müzeleri, sokak sanatçıları, yiyecek pazarlarıyla diğer başkentlerden çok farklı.

Şehrin ortasındaki Vltava Nehri, üzerinde gezinen kuğu ve ördekleriyle asil bir kadın gibi uzanıyor boylu boyunca. Praglılar içinse nehir kenarında günün her saatı vakit geçirmek bir alışkanlık. Nehir üzerine konuşlanan kafe, restoran ve boteller kenti daha da çekici kılmıyor. Şehrin birçok noktasında satılan hamur tatlısı "trdelník" in çikolata ve dondurma eşliğinde lezzetine bakmaksa benzersiz bir deneyim.

Tevazu ve görkemi aynı bedende buluşturan Prag'da, Kafka'nın izinde, daha önce tecrübe edilmiş hiçbir seyahate benzemeyecek bir yolculuk için ilk adımlarını işte bu duygularla atıyor Prag sokaklarındaki gezginler. Derken şehir, birbir güzelliklerinin kapısını arıyor...

Sayı 18 | Gezi Yazısı

MASAL GİBİ: ESKİ ŞEHİR MEYDANI

Sabırsızlanmamak mümkün değil! Prag'a varır varmaz ilk yapmak istediğiniz iş, Oldtown'a kendinizi atmak. Oldtown, yani Eski Şehir Meydanı, tüm cazibeyle dünya insanların bir araya geldiği buluşma noktası. Tarihe tanıklık etmiş birçok yapının, kafe ve restoranın çevreleceği meydanda yürürken ilk akınıza gelense Franz Kafka oluyor elbette. Değerli yazarın bu şehirde belki de en çok vaktini geçirdiği yer Eski Şehir Meydanı. Kafelerde oturduğunu, kaldırıım taşlarında yürüdüğünü, yaşadığı evlerin burada olduğunu bilmek, muazzam bir zaman yolculuğuna çıkmak demek aynı zamanda.

Etkileyici mimarisiyle gözleri kendine tutnak eden görkemli meydan bununla da sınırlı kalmıyor elbette. Kuzey kesiminde yer alan Barok Aziz Niklaus Kilisesi'nin beyaz cephesi turistleri selamlıyor. Hemen doğusunda bulunan Taş Çanlı Ev ve rokoko tarzı Goltz-Kinsky Sarayı ise uzun bir seyir istiyor.

Eski Şehir'i Küçük Mahalle'ye bağlayan Karl Köprüsü ise Prag'in simgelerinden biri. Dünyanın dört bir tarafından gelen turistlerin üzerinde adımlamak için can attığı köprü, sokak sanatçılara ve hediyelik eşya tezgâhlarına ev sahipliği yapıyor. Köprü, genişliği ve üzerindeki eserleriyle Avrupa'daki örnekleri arasında ilk sıralarda yer alıyor. Köprünün sonunda bulunan gotik mimarisi Eski Şehir Köprü Kulesi ise kendi türünün en iyi örneklerinden biri.

Meydanın en meşhur yeri: Belediye Sarayı Saati. "Astro-nomik Saat" olarak da adlandırılan bu yapının önünde her daim sabırsızlıkla saat başını bekleyen turist topluluğunu görmek mümkün. Ellerinde fotoğraf makineleri veya cep telefonlarıyla görüntü almak üzere bekleşenler, çan sesini duyana kadar bu eşsiz saatin incelemek için zaman kazanmış oluyor. Her saat başı, saatin solunda bulunan ve ölümü simgeleyen iskelet sağ elinde tuttuğu ipi çekiyor. Sol elinde ise ters çevirdiği bir kum saatı bulunuyor. Saat ziliyle birlikte iki pencere açılıyor. Ardından 12 havarının minik heykelleri bir daire etrafında sağdan sola doğru yavaşça dönüyor. Bunun sonunda ise horoz heykeli ötüyor ve saat başını belirten çan çalışıyor. Ardından da izleyenler tarafından mutlulukla karışık alkış sesleri yükseliyor.

Bu yapıyla ilgili bir rivayete göre, Belediye Sarayına 15. yüzyılın başlarında yerleştirilen saat, 1490'da usta saatçi Hanus tarafından elden geçiriliyor. Bu çalışmada emeği geçenlerse başka bir yerde daha saatin aynısını yapmasınlar diye meclis üyeleri kararınca kör ediliyor.

BİR ŞEHİR SİLÜETİ: PRAG KALESİ

Katedralleri, kilise ve heykelleriyle Prag şehri birden fazla göz alıcı simbolü barındırıyor. Bunların arasında Prag Kalesi ise bambaşka bir yere sahip. Dönem dönem geçirdiği yangın ve istilalara karşın görkeminden hiçbir şey kaybetmemiş olan kale, devasa gotik mimari örneği Aziz Vitus Katedrali'ni tam göbeğinde saklıyor. Rönesans Dönemi'nde eklemelerin yapıldığı kalenin içindeki kilise, şapel, salon ve kuleler ziyaretçi akınına uğruyor. "Altın Yol" adı verilen bölüm ise tarihi evleriyle ziyaretçilerini büyülüyor.

Geç dönem barok ve neo-klasik tarzlarda yenilenmeler yaşanan avlu ve evlerin bulunduğu bu yolda, Franz Kafka'nın bir dönem yaşadığı evlerden biri de bulunuyor. Biletle ziyaret edilebilen bu küçük yapı, turistlerden oldukça ilgi görmekte. Dünyanın dört bir yanından seyahat severleri bir araya getiren kaleden aşağıya doğru ilerlediğinizdeyse sizi bekleyen eşsiz şehir manzarasına tanıklık etmek son derece etkileyici.

DANS EDEN EV'DE BİR SABAH

Dünya çapında öne çıkan mimari yapılar arasındaki modernist örneklerden biri: "Dans Eden Ev". Hırvat ve Çek kökenli mimar Vlado Milunic'in Kanada kökenli mimar Frank Gehry ile işbirliği yaparak tasarladığı binanın yapımı, 1992-1996 yılları arasında tamamlanmış. Prag'in yeni yüzüne dikkat çeken yapının çevresindeki neo-klasik binalarla olan uyumu gözlerden kaçmıyor. İlginç binayı görmek isteyenler sabah ya da akşam saatlerinde bir dönem şehrin sakinlerinden olan Tročki'nin bronz heykeline komşu olan bu mekâna gelmek üzere yarım saatlik bir yürüyüş ya da on dakikalık bir metro yolculuğu gerçekleştiriyorlar.

FRANZ KAFKA VE KAFKA MÜZESİ

Çek yazar Franz Kafka'nın kendine özgü dünyasının kapılarını açan Kafka Müzesi'ni ziyaret etmeden önce Kafka'nın Prag'da geçen umutsuz ve sıkışmış yaşamını anlamak için şehri adımlamak belki de en doğru düşünce. Böylece onun Prag'la olan ilişkisini ve yalnız dünyasını daha iyi duyumsamak mümkün.

Sıkışmışlık ve yabancılık hissi... Bu iki duyguya Kafka'yı anlama en yardımcı insan halleri. Yaşamı boyunca tanınmayan, silik bir siluet gibi idi bu şehirde. Belki de bu nedenle gezginlere çekici ve masalsı gelen Prag, Kafka için yanın yeriydi. Bu şehrin pençelerinde yazdıklarını ölümünden sonra imha etmesi için en yakın arkadaşı Max Brod'a vasiyette bulunmuştu. Brod, onun vasiyetini gerçekleştirmeye

yerek eserlerini dünya edebiyatına kazandırsa da bunun bir ihanet olduğunu düşünenler oldu elbette. Franz Kafka ise yazdıklarının çok kişisel olduğunu düşündüğü için imha edilmesini istiyordu sadece.

1883 yılının 3 Temmuz'unda Yahudi bir ailenin ilk çocuğu olarak dünyaya gelen Franz, erkek kardeşlerini küçük yaşta hastalıktan, kız kardeşlerini de Nazi kamplarındaki insanlık dışı zulümden dolayı kaybedecekti. Praglı Yahudiolarak Almanlarca sevilmeyip; Almanca konuştuğu için Çekliler tarafından reddediliyordu. Üstüne üstlük son derece cılız, kendini ezik hissedelecek kadar çelimsizdi. Belki bunu bu kadar dert etmezdi; babası olmasa... Franz'in babası iri yapılı, güçlü, otoriter bir kişiydi. Babasına bakınca kendini önemsiz ve degersiz hissediyordu. Her ne kadar annesi bu durumu dengeleyen sevgi ve şefkatı ona verse de Franz, annesinin bu merhameti nedeniyle onu bırakıp Prag'dan ayrılamayacak ve sıkışmışlık duygusuyla daha da içine kapanacaktı. Belki de gönüllü bir tatsaklıktı onunki. Şehrin meydan ve sokaklarında geziniyor, kafelerinde az saydaki dostlarıyla ya da yalnız vakit geçiriyordu. Edebiyat okumak istese de ailesinin baskısıyla hukuk okumuş ve bir sigorta şirketinde çalışmaya başlamıştı. Franz için var olmanın tek yolu ise yazmaktı...

Otoriteye karşı isyanı ve boyun eğisi ondaki çelişki duygusunu tetikliyordu. Kafka'nın çelişkileri kadınlarla olan ilişkisine de yansıyor, günübirlik ilişkileri ve tutkulu aşkları aynı zamanda yaşıyordu. Defalarca nişanlanmasına rağmen hiç evlenmeyeen Franz'in edebiyat ve tarihe damga vuran mektuplaşmalarının öznesi büyük aşkları Felice, Milena ve Dora'ydı. Prag'dan çok istese de kopamayan Franz, 1924 yılında akciğerlerinden boğazına yürüyen kanser nedeniyle Viyana'daki sanatoryumda hayatını kaybetti; naaşı Prag'a geri getirildi ve Yahudi mezarlığına defnedildi.

Bugün Prag'in simge noktalarından biri olan Kafka Müzesi, Charles Köprüsü'ne çok yakın bir noktada, Çek yazarın dünyasının kapılarını ziyaretçilerine açıyor. Kafka'nın yaşıntısında ve eserlerinde duyumsanan sıkıntı duygusuna hâkim bir tasarımla oluşturulan müzede kendinizi Kafka'nın romanlarında hissediyorsunuz. Değerli yazara saygı duruşu niteliğinde tasarlanmış müzede video ve enstalasyon çalışmaları yer alırken mektuplar, fotoğraflar, belgeler ve ilk basım kitaplarla Kafka'nın yaşamına tanıklık etmek mümkün. Müzenin avlusunda yer alan sırt sırtá vermiş dev 'K' harfleri ve karşılıklı iki erkek heykeli ise turistlerin fotoğraf çekirmek için birbirile yarıştığı semboller. Müzenin hemen karşısındaki hediyelik eşya dükkanı hariç şehirdeki diğer dükkanlarda Kafka ile ilgili satılan bir eşya bulmak zor. Genelde Kafka ile ilgili illüstrasyon çalışmaları ve Prag şehir silüeti hediyelik eşyaların üzerinde yer alıyor. Bu da Praglıların onu metalaştırmayarak Franz Kafka'ya verdiği değeri gözler önüne seriyor. Kafka'nın hayatına bir şehirle işte böyle tanıklık ederken akla onun bir cümlesi geliyor:

"Pek çok şeyin bambaşka olmasını isterdim."

Franz Kafka, Milena'ya Mektuplar

ADRESİ DEĞİŞMİŞ İLK ŞİİR

NAZLI BAŞARAN

Sevgilim sana İsa'dan ve Musa'dan
bahsetmek istiyorum.
Ay'ın, Dünya'nın etrafında kaç kere döndüğünden,
Sivrisineğin tam kırk yedi dişi oluşundan
ve
Gök kubenin altında konuşulan her dilden.
Saçının önüne düşüşünü nasıl sevdigimden
bahsetmek istiyorum sana.
Sabahları evde çıplak ayak yürümeyi,
Sen uyanmadan masada çay hazırlayıp etmeyi
ve
Tüm bunları yapmayı, en içten.
Sana kızın da bir mevsim oluşundan
bahsetmek istiyorum.
İzmir'e de bu sene kar yağdığinden,
Sokaktaki aç çocuklarının birbirini nasıl bıçaklılığından
ve
En bitmez denilen yolların yürünenek azaldığından.
Gel seninle gönlümüzdeki putları yıkalım,
Yeni bir lisanda konuşalım,
Sağ eli sol memenin üzerinde uyutalım.
Onlar bilmez,
Onlar kör ve sağır.
Onların ruhu satılmış,
Onlar sevdaya düşman.
Ama sen bilirsin ki
İstanbul dediğin yedi tepe, birkaç sokak ve

Ders kitaplarındaki çizimden ibaret değildir Kızılırmak.
Sana bozkırında bir bitki örtüsü oluşundan
bahsetmek istiyorum.

Sevgilim, herkes farkında ki bir Anadolu var.
Öyle yabancı öyle mahzun hissetme kendini
Elbette türkülerin coğrafyamızda yeri var.
İyisi mi gel seninle içimizde şeytanları taşlayalım.
Toplumcu gerçekçi olmaya gerek yok,
Mevzuya kişisel yaklaşalım.
Gayet aklı başında sevelim birbirimizi,
Dört mevsimde kalmasın
Yeni bir dünyada avaz avaz bağıralım.
Sana sevdanın olasılığından,
Aşkın psikolojik kutsallığından
ve
Gün batımı gibi yakan vedalardan
bahsetmek istiyorum.
Üzülme sevgilim,
Sakın kederlenme.
Sadece senin değil,
Bu hayatı herkesin gönlünü en az bir kere kırdılar.
Bahçesinde çardağı olan müstakil ev mutluluğunda,
Şu beyaz çarşaf örtünün mahremi üstüne bin kere tövbe
etedelim.
Gel seninle işleri yoluna koyalım,
Kendimizi toprağa emanet edelim.
Hatta sen koynumda yaşılan,
Çoğal saçlarının uçlarında.
Bizden üresin her vicdanı hür evlat,
Özgürlik uğruna gerekirse tutsak.
Gönlümüzün kapılarına büyük harflerle yazalım:
“Yaşamak, ille de yaşamak!”
Bak bu şiir bir başkaldırıdır!
Bir nevi dövüşmek yumruk yumruğa.
Tut elimi,
Tut ki varoluşumuz manasını bulsun.
Bu dağlar, bu ovalar, bak bu tek valize sıghan telaşlar...
Bunlar sevdanın olası can yakan kıvrımları,
Ama en iyi sen ve ben biliriz,
Bir insanın nasıl özlediğini yuvasını.

ANTİK KARMAŞA

BAHİ BUTİMAR

Onur Şanlıoğlu

Duymayan birine, renklerle
Notaları seyrettirmek kadar naif,
Görmeyen birine, notalarla
Renkleri konuşutmak kadar zarif
Senfonisi gözlerinin işildaması,
Tablosu sesinin yansımıası kalbime...
Ve çağ şairtan siluetin...
Yokluğun tasavvurudur şu benlikte...

Filozoflara denk gelseydim,
Aklimın değil
Kalbimin duvarını kazıyan,
Sorulara cevap arardım ilkin...

"Antik serüvenlerden kalma taze umutlardan
Ayırabilir miyim acıları?
Aciyi saf dışı bırakıp,
İlk umudumu taşıyabilir miyim,
Bayat bir hakikat coğrafyasına?"

Bir ömür vardi hani,
Okyanuslar kadar derin kalbin,
En güzel tragedyasydı,
Aşkın pençelerinde...

Denilebilir ki "Yenisi yok,
Her hayat kendi hakikatini yaşıar,
Silgisi yok..."

Oysa hangi kalp dayanabilir,
Avucunda zamanı kilitleyene?

Gidip dikişini sökersin,
Eski yaralı yerden açarsın kalbini yine,
Aynı hikaye,
Aynı son olduğunu bile isteye.

Vazgeçtim!
Filozoflar kendi sorularına yanıt bulsun.
Tanrısal bir güç cevaplayabilir sorularımı ancak...

Bütün kitapları raflardan indirdim.
Ayakaltına serdim bildiklerimi,
Böylece yukarıdan bakmayı da öğreniyor insan...
Yukardan bakınca;
Her şey özünden hayli uzak,
Camlardaki buguya özeniyor aşk,

Ve kim hayatı anlam yüklemeye kalkışıyorsa,
Daha beter anlamsızlaşıyor hayat...

Zümrüdüanka Misali Giden Bir Leyla Gencer

İLK NUR ÖZTULUM

Bir Anka Kuşu namıdiğer Zümrüdüanka küllerinden doğuyor, haberlerde onu söylüyor herkes o gün. Leyla Gencer öldü diyor, boğazdan geçenler de yas mendilini sallıyor masum dökülüşüne. Bir rüzgar çıkıyor, elinden tutuyor Leyla'nın. Savuruyor küllerini. Bu sefer bir opera sahnesinden değil, Dolmabahçe'den çıkıyor La Diva Leyla Gencer. Orkestra eksik ölçü çalıyor o gün. Vuruyor davullar kemanın tellerine, ağlatıyor şef tüm melodileri. Piyano bile teselli edemiyor orkestrayı. Birçok mitoloji de farklı anlatılır Anka Kuşu'nun efsanesi. Bu benim ruhumda bıraktığı efsaneydi. Gelelim mitolojideki efsaneye. Yedi aşamadan geçen ve pes etmeyen otuz kuşun peşine takılarak oluşturduğu bir kuştur Anka Kuşu (Simurg). Efsaneye göre kuru dallardan yaptığı yuva güneş ışınlarıyla tutuşarak yanar ve Simurg'u kule çevirir. Fakat küllerden yavru Simurglar doğar. Tıpkı La Gencer'in açtığı yol, bıraktığı birikimle doldurduğu eğitim yuvasındaki yetenekler gibi... Kararlılığı, doğruluktan ayrılmadan egoya yapılan savaşçı, teslimiyeti, nefsi ve daha birçok aşamayı temsil eder bu 7 aşama. Cennet kuşu olarak da anılır Anka Kuşu.

Leyla Gencer'in sesi de adeta cennetten bir şarkısı gibidir. Sıra sıra dizilir notalar ruhumuzun en eskimiş köşelerine. Leyla Gencer efsane olarak anlatılır kulaktan kulağa. Tozunu alır adeta, parlak bir ayna gibi candan yorumları. Geçerken çıktıgı pencerenin sokağından baktırır tülleri uçurusu.

Leyla Gencer 16 Mayıs günü Dolmabahçe Sarayı ile Dolmabahçe Camii arasında yapılan bir törenden sonra boğazın sularına 20. yüzyılın son divası olarak küllerile dökülürken, yeniden doğuyordu Türkiye için. Çünkü Leyla Gencer batı ülkelerinde "La Diva Turca", "La Gencer", "La Regina" olarak ün yapmışken Türkiye'de kıymetini ancak 10 Mayıs 2008'de Milano'daki evinde vefat edip yeniden doğuşu simgeleyen Anka Kuşu misali küllerinin boğaza dökülmesinin ardından anlaşılıacaktı. Köklü bir ailenin kızıydı. Tam bir kültür elçisiydi. Babası Safranbolulu köklü Müslüman bir ailenin oğlu olan Hasanzade İbrahim Bey, annesi ise Polonyalı Katolik bir ailenin kızı olan Alexandra Angela Minakovska'dır. Leyla Gencer kendi deyimiyle Müslüman, oryantal bir altyapıdan geliyordu. Öyle ki zengin bir kültürel birikimi olan La Diva'nın opera repertuarı 23 bestecinin 72 yapısını kapsamaktaydı. Neredeyse dünya çapında en geniş repertuara sahip opera sanatçılarından. Babasını erken yaşıta kaybeden Leyla Gencer, 1946 yılında varlıklı bir aileye mensup bankacı İbrahim Gencer'in kalbine merdiven dayayarak sevgisini 'Gencer' soyadını alarak duyurdu. İbrahim Bey hem bir baba hem eş oldu, kırık kanatlarını yamadı La Gencer'in. Ünlü soprano evliliği sırasında eğitim hayatına da devam etti. İtalyan Lisesini bitirdi, ardından

İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarında şan eğitimi aldı. Fransa'nın önde gelen hocalarından Reine Gelenbevi, ünlü orkestra şefi Muhittin Sadak ve besteci Cemal Reşit Rey'in öğrencisi olma zevkini tattı. Türkiye'ye gelen ünlü İtalyan soprano Giannina Arangi-Lombardi, La Gencer'in sesindeki işlenesi elması fark etmiş ve özel öğrencisi olarak yetiştirmek üzere İstanbul'daki eğitimini yarida bırakıtrarak görev yaptığı Ankara Devlet Konservatuarına aldırmıştı. Ankara, Gencer'i pamuklara saracaktı. 1950 ile 1958 yılları arasında devlet konuklarına verilen resitalerde en çok görev alan sanatçılardan oldu. Ülkemizi bir güneş gibi temsil etti. İlk defa 1953 yılında sesi Roma'ya sızdırdı. Türkiye ile İtalya arasında imzalanan kültür anlaşmasıyla, artık Roma'nın aşk kokusuna Leyla Gencer'in aryaları karışmıştı. Ünlü San Carlo Operası'nda, Eugenio Onegin ve Madam Butterfly operalarında başrol oynama teklifi aldı. Leyla Gencer'in uluslararası platformdaki opera kariyeri güzel bir yola girdi. Dünyaca ünlü başka bir soprano olan Maria Callas'ın gelememesi üzerine, Lucia rolünü de Gencer üstlendi. Neden Türkiye'de kıymetini geç anlaşıldı dedim çünkü sevgili Diva, 1958'de Ankara Devlet Operasındaki kontratı feshedilince, kuş misali eşsiz başarılarla uçtu. ABD'de sayısız opera temsili, resital, konser gerçekleştirdi. Verdi'nin Requiem'ini seslendirdi. Verdi'nin 'Kaderin Gücü' adlı eserinde başrol oynadı. Bu inci gibi dizilen başarıları Verdi'nin "Macbeth" operası, Roma'da Mozart'ın "Don Giovanni", Donizetti'nin hiç bilinmeyen operası "Robert Devereux"daki Kraliçe Elizabeth rolü ve Bellini'nin 130 yıldır sahnelenmeyen "Beatrice di Tenda" operası takip etti. 1985 yılında bu incileri adeta bir mücevher gibi boynuna takıp sahne hayatına veda eden Leyla Gencer, kendi oluşturduğu ekolle öğrenciler yetiştirmeye başlamış ve kendi gibi işlenmeyi bekleyen cevherlere de el vermiştir. Sanat yönetmenliği yaparak büyülü sahne tecrübesini perde arkasına aktardı. Uluslararası şan yarışmasının kurucusu oldu. 1995'ten beri bu yarışma devam etmektedir. Ne yazık ki geç verilmiş de olsa ünlü soprano, 1988 yılında 'Devlet Sanatçısı' unvanını almıştır. 2004 yılında ise Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından "1000 Yılın Türkleri" özel koleksiyonunda, adına 15.000.000 TL değerinde 0.999 ayar gümüş hatıra para basılarak Leyla Gencer koca bir vefasızlığın özürünü almıştır. 2008 yılında ise vasiyeti üzerine, boğazın sularına küllerinin dökülmesiyle belki de her geçen martıda, her çıkan fırtınada, denize yansyan her parıldıkta yaşarken duyuramadığı sesini duyurmuştur. O yüzdedir ki boğaza yolunuz düşerse Leyla Gencer'in sesine kulak verin.

Rabia Gencer

Hos Seyler

SUMRU UZUN

Sevgili günlük;

Kısa film dalında ödül alacak bir hayatım var.

Şehrin gürültüsünden ve betonarme görüntüsünden çok uzaktayım. Burgazada'ya geleli iki gün oldu. Doğanın içinde olmak çok güzel bir duygum. Dirlendirici, huzur dolu ve sakin...

Burada bir pansiyonda konaklıyorum. Adanın tam ortasında yer alan pansiyondaki her odanın penceresine ışılıtlı doğa manzarası yansıyor. Ben çatı katında kalıyorum. Odamın içinde bir yatak, yatağın kenarında eski bir komodin, duvarda asılı duran ayna, pencerenin önünde yer alan ahşap bir masa ve küçük bir bölmeyle odadan ayrılan banyo var. Sabahları penceremin önünde kuşlar neşeli şarkilar söyleyor. Her sabah panjurları kaldırıp gün ışığının yansımmasını tenimde hissediyorum. Günlük rutinim, yazmak... Adaya gelirken yanında bilgisayarımı, not defterimi ve beni bir süre idare edecek taze çekilmiş kahvemi getirdim. Burada kalacağım günlerde bana eşlik edecekler.

Dün akşam iskelenin yakınlarında olan, adaya renk katan çarşıya gittim. File torbamı üç tane yeşil elma, bir kese kâğıdı dolusu papaz eriği ve fırından yeni çıkışmış bir kutu kurabiyeyle doldurdum. Alışverişimi yaptıktan sonra yürüyerek pansiyona döndüm.

O gece penceremden ay ışığının denizin üzerindeki ışılısını seyre daldım. Adaya kör bir sessizlik hâkimdi. Pencere açık olduğu için odamın içine sızan serin havayı hissedince ürperdim. Yatağımın kenarında duran hırkamı alıp giydim. İçimden yazmak geliyordu, durmadan yazmak... Kâğıt ve kalemi elime aldım, yıllardır kâğıda akmayı bekleyen kelimelerimi yazmaya başladım. Bir zaman sonra farklı bir gerçekliğin yansığı kalem ve kâğıdın arasından koptum, yaşadığım zamana döndüm. Ufuk çizgisinde belirmeye başlayan kızılığımı gördüm. Pencereyi kapatıp panjurları indirdim. Güneş doğmak üzereyken yayları gıcırdayan yatağıma uzandım. Uykuya daldım.

Pansiyonun yakınındaki yoldan geçen atların nal sesleriyle uyandım. Kaç saat uyuduğumu kestiremediğim için saatle baktım. Adadaki hayatın hareketlendiği saatlerdi.

Rüyamda deniz kenarında mehtabı izliyordum. Yanımda Sait Faik Abasiyanık vardı. Sohbet ediyorduk, o an Sait Faik uzaklara bakarak:

"Hoş şeyi başkalarıyla birlikte seyretmek daha hoş olur." dedi. Sözleri bittiğinde sustuk, mehtabı seyrettik.

Rüyamda Sait Faik'i görmem tesadüf değildi. Burgazada'ya geldiğim ilk gün Sait Faik Abasiyanık Müzesine gitmiştim. Yattığı yatağı, giydiği çizgili pijamasını, okuduğu kitaplari, yeni günü karşıladıgı penceresini, dostlarına yazdığı mektupları gördüm. Yaşanmışlık kokan evinde, yazıldığı dönemden bugüne dek etkisini yitirmeyen eser-

lerini inceledim. "Seçme Hikâyeler" kitabı alarak müze-den çıktım.

Gördüğüm rüyanın etkisiyle, sandalyeye oturup masanın üzerinde duran kâğıtlardan birini alarak yeni bir öykünün ilk cümlesini yazdım. Sonrası mı? Zamanın nasıl geçtiğini anlamadım. Başımı kaldırıp saate baktığında uzun süredir aralıksız yazdığını fark ettim. Hem yorulmuş hem de acılmıştım. Burgazada'ya gelmeden önce ada hakkında araştırmaya yaparken Kalpazankaya Restoran'ın methini duymuştum. Bu sebepten akşam yemeğini orada yemeye karar verdim. Pansiyonda çalışan Kiraz'ın yanına gittim ve yolu tarif etmesini rica ettim. Kiraz'ın anlattığı haliyle yolu gözümde canlandırarak yürümeye başladım.

Adanın heybetli evlerinin arasında uzanan ince bir yoldan yürüyordum. Yol kenarları kır çiçekleriyle doluydu. Bazı evlerin kapı önlerinde bisikletler vardı. Kediler günün son demlerinde keyif yapıyor, bisiklet kiralayan gençler neşelye gülümseyerek yanıldan geçiyordu. Bense içimde yeni öyküler biriktiriyordum. Çiçekli öyküler, kuş civitlerinde saklanan öyküler, kedi miriltilarındaki öyküler...

Yirmi beş dakikalık bir yürüyüşün ardından restoranın kapısından içeri girdim. Kalpazankaya, ahşap sandalyeleri, mavi beyaz pötikareli masa örtüleri, sonsuzluğa uzanıyor gibi görünen deniz manzarasıyla ilk anda gönlümü çeldi. Masalardan birine oturdum. Deniz kokusunu içmeye başladım. Maviliğe uzanan derin bir manzara ve Yunan şarkları eşliğinde siparişimi verdim. Çok geçmeden en sevdigim meze zeler ve çipura balığı sofrada yerini aldı. Afiyetle yemeğimi yedim. Yemekten sonra Türk kahvesi ismarladım kendime. Oturduğum masanın yanından sahile doğru uzanan merdivenlerden indim. Ayağımın altında oynayan taşların gürültülü konuşması, kıyıya usulca vuran dalgalarının başladığı yerde sona erdi. Kahvemi gün batımına karşı yudumladım. Adada zamanın ayak seslerini işitmek mümkündü. İç içe geçen kentlerin gürültüsünden, insanların omuzlarına yük olarak binen gündelik telaşlardan, çıkarlardan, hesaplardan, kötüüklerden çok uzaktaydım. Ruhumun dillendiğini hissediyordum. Doğanın anaç tavriyla beni sarıp sarmalamasını, kelimelerin özgürce kâğıt üzerinde dans etmesini, içimde tomurcuklanan mutluluk çiçeklerini seviyordum. O akşam faytonla pansiyona dönerken hayatında birçok şeyin değişeceğini hissediyordum.

Sevgili günlük;

Burgazada'da geçirdiğim iki gün, hayatma yeni renkler kattı. Burada yapacağım, daha doğrusu yazacağım çok şey var. Az sonra kapımın çalacağından eminim, o yüzden sana veda ediyorum. Pansiyonda çalışan güler yüzlü Kiraz Kız, kahvemi yapmış, merdivenleri çıkmaya başlamıştır!

Kısa film dalında ödül alacak hayatım var demiştim ya, hayallerim vizyonda!

*Günün şarkısı:
Ezginin Günlüğü\Zerdaliler

İçimizdeki Güneş

CANSU CİNDORUK

**SENI TANIMAK,
SAHRAYA ON YILDA BİR DÜSEN YAĞMUR TANELERİNÉ
DOKUNMAK GİBİ...**

Uyandığınız sabahın size neler getireceğini bilmeden gözlerinizi açtırın. Belki bugün kaderinizin döndüğü noktaya ulaşacaksınız. Belki de büyük, muhtemelen sizin kafanızda kurup dururken büyüttüğünüz, bir dert ile sınanacaksınız. Her an başınıza, iyi veya kötü, her şeyin gelebileceğini siz çoktan öğrendiniz. Sokaklar civâl civâl iken bile bir yağmur iniyor ve hayatımız olduğu yerde donup kalmıyor mu? Hayatın her işvesi, cilvesi bizim için. Güzeliyle çirkinle iyi ki var olmuşuz çünkü hayatın bize getirdiği her gün ruhumuzun aynası bir insanla karşılaşabiliriz. Ya da çoktan karşılaşmışızdır da bilmeden kaderimin döneceği günü bekliyoruzdur.

İşte bu yüzden sevdığınızın, sevildığınızın kıymetini bilin.

Hayatınıza aldığınzı, ve zamanla yarı yarıya bölüşmeyi öğrendiğiniz insanları kırmayın. Aklınıza gelen her sözü dokuz kez düşünün çünkü boğaz dokuz boğumdu. Sekizini yutup birini söyleyin. Etrafinızda sizi güzelleştiren her kim varsa ilk gördüğünüz yerde sıkı sıkı sarılın. Acısıyla, tatlısıyla herkese gülümseyin. Sizi üzendenler bile sevgınızı esirgemeyin çünkü siz en geniş yüreklisiniz. Kederlerinize de mutlu anılarınız gibi sıkı sıkı sarılın. Sizi bugünlere onlar getirdi. Düşmanınızı bilin, ve hatta iyi tanıyın, fakat asla düşmanlık etmeyin.

Sevdığınızın, sevildığınızın kıymetini bilin.

Size aşıkla bakan gözleri ellerinden tutun. Hayatınızı paylaşmaya karar verdığınız insana sırtınızı yaslayın ve birbirinizden güç almanızı izin verin. Bir sabah bir güneş doğar ve sevgisini kalbinize siğdırımadığınız biri çıkışır. Size sadece "Sen nerelerdeyin?" diye sormak kalır. Başını omzunuza yaslayın ve size olan sevgisinin boyutunu hiç dert etmeyin. Her ilişkide olur ya, bu ilişkide en çok seven siz olsanzı bile, her zerreşine kadar asla aşkıınızı esirgemeyin.

Sevdığınızın, sevildığınızın kıymetini bilin, bir nefeslik yaşıyoruz...

Kapı

NİHAN ÖZKOÇAK

Toz kokulu bir sabahı. Bahardı. Sarılık olmuştu gökyüzü. Dedem ölmüştü. Dedem öldüğünde babamın üzerine bir korku çökmüştü. Yavaş yavaş sırın kendisine geldiğini hissediyordu. Ölüm korkusu bir karabasan gibi zihnine oturmuştu. Bense sadece üzgündüm. Dedem yaşılanmıştı ne de olsa, eminim bekliyordu. Ben kendimi avutabiliyordum. Tutunabildiğim bir yer vardi, gençtim. Kendi dünyamda mücadelelerimle meşgulken babam tek bir şeyi düşünüyordu; ölüm.

Bu durumu ilk defa evimizin dış kapısını değiştirmek için uğradığımız dükkânda fark etmiştim. Babam çelik kapıların üzerine yapıştırılan yazıları okuyordu. Bana sorarsanız bütün çelik kapılar aynıydı. Bazisinin güvenliği kuvvetlenmiştir, bazisinin malzemesi daha kaliteli ve bazisinin ömrü kırk yıl...

-Kırk yıl garantiili kapıyı ne yapayım ben? O kadar ömrüm mü kaldı?

Söyledikleriyle afallamıştım. Neden böyle söylemişti? Bir kapı nasıl onun ömrüne sınır çizebilmişti?

-Gidelim, demişti babam. İstemiyorum kapı mapı.

Üzülmekten çok başka bir şeydi hissettiğim. Sıkışmışlık hissi. Karşında duran çelikten kapı; babamın ölümü kabullenisi ve benim yaşam uykumdan uyanışım olmuştu. Dedemse çoktan o kapıyı aralamış ve belki daha güzelini bulma arzusuya arkasından kapatmıştı. Kapı bize ölümün yaklaştığını bağıra çağırın haber veriyordu. Geri kaçamıyorduk. Bedenlerimiz zamana yeniliyordu. Babam yaklaşıyor, ben arkasından yaklaşyordum. Biz ilerliyorduk, kapı ağır ağır açıyordu. Ardını görmeyiyorduk. Babam kapının eşiğinde duruyordu. Ben uykuma geri dönmek istiyordum. İnsanın binlerce kere düşündüğü bu çirkin gerçeği zihnimde uzaklara götürüp onunla birlikte derinlere dalıyorum. Bu yük beni asla bırakmıyordu. Gittikçe dibe gömülyordum. Babamın bana: "Uyu, henüz çok erken." demesini bekliyordum, "Kapı asla kapanmayacak," diyordu. Bunu söylediğinde içimde bir yerler acıyordu. Karanlık, soğuk ve bomboş bir gerçeklik... Asla kazanamayacağımı bildiğim bir mücadeleye girmek üzereydim ve bu gerçeğin, bana bir gün sözünü geçireceğini biliyordum. Geçen günler, aylar... Sonra düşünceler susacaktı.

Uyanmıştım. İşte, ölüm tam burada, yanında, dedeminse son soluğunda ve belki babamın kulağına fisıldamakta. Hayat böyleymiş; bir varmış, bir yokmuş. Geride sadece kapı kalmış, hepsi bu.

UBUNTU

KAAN MURAT YANIK

Bütün umutlarını tesadüflerin içine saklamıştı, biliyordu ki önceden belirlenmiş bir hayat yoktu ve insan daima umuyordu...

Geçen gün yeni romanım için uzaklara yaptığım gezilerden birinde eski bir ev ile karşılaştım. Kendisini zamana bırakmış gibi idi bu ev. Sanki bir şeylerin telafisi gibi duruyordu ayakta. Her zaman yaptığım gibi elimi bu köhnemiş evin taş duvarlarına sürüp onunla iletişim kurmaya çalıştım. Zira konuşursa ortalağa dökülenleri toplamak için söz verdim ona. İkna oldu. Bu evi saatlerce dinledim. Ne yalan konuştu, ne kendini övdü, ne de haklılığını bahsetti. Sadece konuştu. Söyledeyecek sözü kalmayınca da lambalarını söndürüp sustu. Neler anlattığını ne yazık ki burada uluorta yazmam doğru olmaz. Ne de olsa bir dostun sırrı oluyor anlattıkları. Ama o sustuktan sonra benim neler söylediğimden ve sonrasında cereyan eden olaydan biraz bahsedebilirim.

“Keşke oturup sabahın akşamı kadar roman kahramanlarının arkalarından konuşacak kadar dertsiz olsaydık.” dedim, eve.

“Dünyamızı birilerinin güzelleştirmesini beklemek yerine, kafamızı kitaplara gömüp kimselere minnet etmemek en iyisi.” dedim.

“Kitap okumanın zararları da var elbette. Bittiği zaman hayatı geri dönüyor ve mecburen yaşamaya devam ediyorsun.” dedim.

Herkesin anlatacak bir hikâyesi var, fakat kimsenin anlatmaya mecali kalmamış.” dedim.

“Bitmemesi için ara verdigimiz kitaplara benzeydi ya her şey...” dedim.

“Bir müddet sonra, kendimizi de zamana bıraktık.” dedim.

“Bazen kendimi rafa kaldırıp orada kitaplara yaslanarak unutulmak istiyorum.” dedim.

“Bugün de bir şey olmadı. O olmayan şey her neyse, onu özülüyordum.” dedim.

“Bu yorgunluğumuz; hep söyleyemediklerimden...” dedim. Hiçbir yere ait olmadığı için değerli olan bazı şeylelerden bahsettim ona. İçimden ne geldiyse, böyük pörük... Birbirleriyle bir bütünlük oluşturmasa da, bilincim-

den fışkıran her şeyi sayıp döktüm. Karşimdaki evi yüz yıllık bir dost bilerek modern zamanların kiskacında sıkışan benliğimin acılarından, biçimsiz gökdelenlerden, ağaçsız şehirlerden, birbirlerinin üstüne basarak yürüyen şehirlilerden, çekingin şizofrenilerimden, içimizde çalan sirenlerden, dikine baş ağrılarından, çürüyen ruhlardan, eriyen şarkılarımızdan, aksız aşklardan, yalandan güldüğümüz fotoğraflardan, sanat, kitap, fikir düşmanı insanlarla aynı çağın paylaşmaktan ötürü alnımızda patlayan terütaze çizgilerden bahsettim... Söleyeceklерim bitince gitmek için yavaşça doğruldum. Baktım tuhaf görünüşlü bir adam ellerini cebine koymuş bana bakıyor. Utandım hâliyle. Karşısındaki eski evle dertleşen birini görmek adama hayli ilginç gelmiş olmalı diye düşündüm. Gülümseyerek selam verip yürüyordum ki, o da bana gülümsemi.

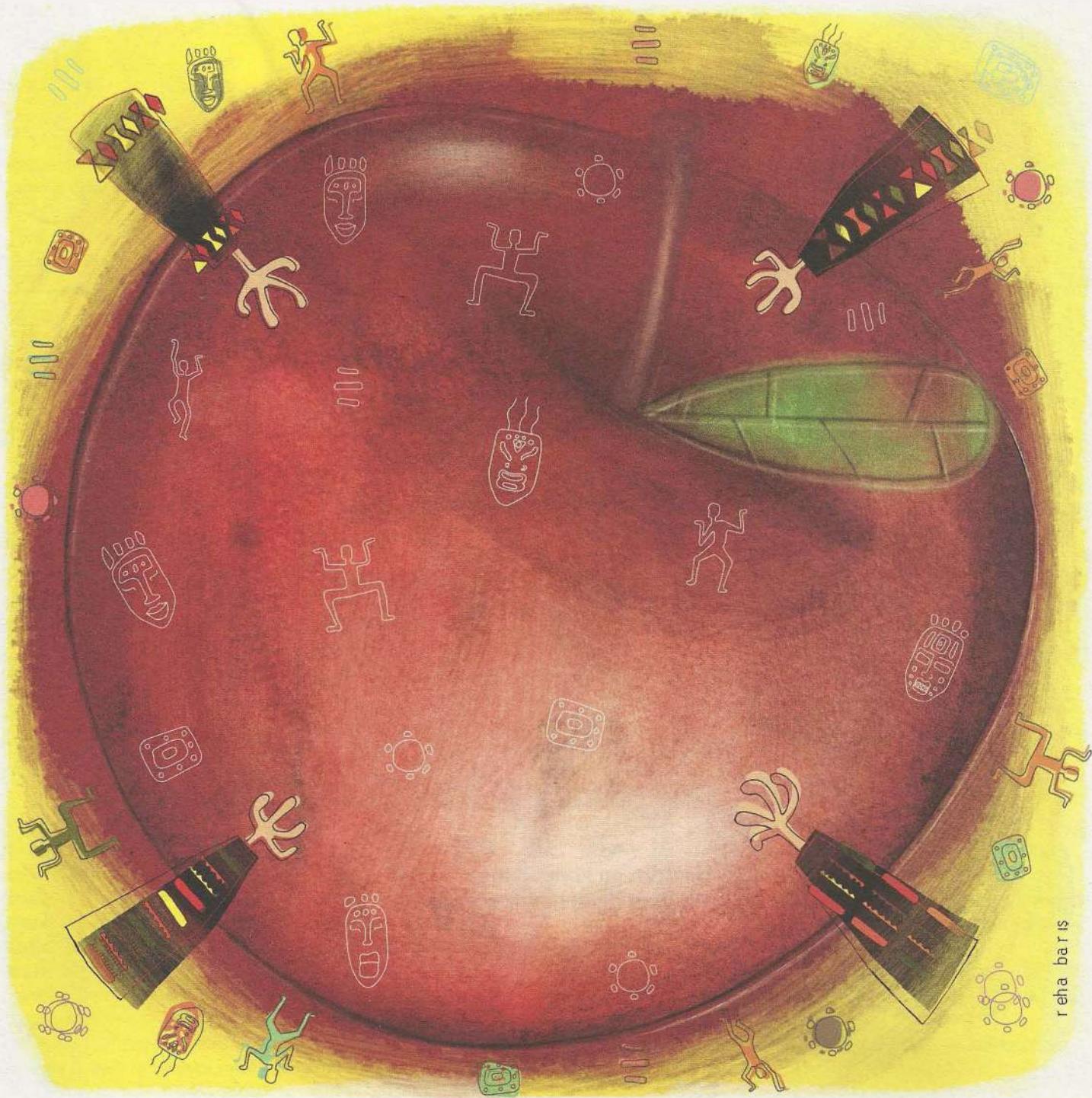
“Size bir şey anlatmama müsaade eder misiniz?”

dedi. Sanırım biraz önce ev ile olan konuşmalarımı duymuş diye geçirdim içimden. Kolumdan tutup en yakın psikiyatرا götürecek diye korktum. **“Elbette, buyrun.”** dedim. Karşimdaki yamuk taşa oturdu. Başıyla evi işaret ederek: **“Dertleşmek için güzel bir dost bulmuşsunuz...”** deyince; adamın da, adını koyamadığım -bu satırları okuduğunuza ve beni dost bildiğinize göre sizin de içinde bulunduğunuz- kafayı kitaplarla bozan gruba dahil olduğunu sezip rahatlardım.

“Afrika’da çalışan bir antropolog bir kabilenin çocuklarına bir oyun oynamayı önerir, ağaçın altına koyduğu meyvelere ilk ulaşanın ödülü o meyveleri yemek olacaktır. Onlara ‘Hadi, şimdi ağaç'a doğru koşmaya başlayın! Birinci olan ödülü alacak.’ der. O anda bütün çocuklar el ele tutuşup koşup ağaçın altına beraber koşmaya başlarlar. Hep birlikte varırlar ağaçın altına ve meyveleri hep beraber yemeye başlarlar. Antropolog şaşırır hâliyle. Çocukların yanına varıp neden böyle yaptıklarını sordduğunda, hepsi birden şu yanıtı verirler: ‘Bu UBUNTU’dur! Nasıl olur da diğerleri mutsuz iken bizimiz o ödülü yiyebilir ki?’ Ve UBUNTU’nun anlamını açıklarlar bir ağızdan. Onların dilinde UBUNTU: ‘Ben biz olduğumuz için benim’ demektir.”

Adam bunu anlattıktan sonra gülümsemidi. Kalbime gökyüzü indi sanki. Gülümsemi.

“O günden beri, UBUNTU benim için hayatın anlamı oldu. Kitaplara düşkün birilerini görünce, onu aynı yolu yürüyen can dostum olarak görürüm.” deyince, anlattığı antropoloğun bizzat kendisi olduğunu anladım. Aynı za-

manda onunla dost olduğumuzu da... Şaşkın şaşkın bakarken çantasından bir kitap çıkardı: *Andre Gide, La Pastoral Senfoni*, bana uzattı. Ben de hiçbir şey düşünmeden, kendimi tamamen reflekslerime teslim ederek sırt çantamdan üç kez okuduğum eski basım *Herman Hesse'nin Siddhartha'sını* çıkarıp adama uzattım. O an yalnız olmadığını anladım.

Adamlı el sıkışıp ayrıldık...

Belki Kafkaokur müdafimleri olarak bir gün birlikte evlerle dertleşip sonra da hep beraber ve dahi el ele o ağaçın yanına koşarız ha? Hem sonunda çantamızdaki kitapları da değişim tokus ederiz.

**Çevremdeki durgun boşluğa
bakmaktansa, kendi içimdeki
ikili konuşmayı sürdürübileirim.
Benim için iyi olmanın yolu
budur ancak.**

**Tek önemli şey
zaman içinde zaman bulmak.
Bu muazzam zor,
fakat yapılmak zorunda.**

**Bıraktın mı kendini hiç?
Oluruna değil de bir başkasına.**

**Eski aşklara dönemezsin ama
eski kitaplara donebilirsin.**

KAFKA

TARKOVSKI

BARBUR

EDGÜ

Yalnız Efe

ERAY YASİN İŞİK

Boynuma bu tasmayı ne zaman taktılar hatırlamıyorum. Kulübeme yazdıklar "Efe" yazısı ile adının bu olduğunu öğrendim.

Buraya neden şehir içinde kullanıldığını anlayamadığım, 4x4 bir arazi aracının bagajında ama paspaslara işerim korkusu ile bir karton kutunun içinde geldim. Babamı hiç tanımadım. Annemin ise sadece kokusunu hatırlıyorum. Kardeşlerim ve beni doğurduktan sonra birkaç hafta emzirmış sonra hepimiz yeni yuvalarımıza kavuşmak için gerçek ailelerimden koparılmıştık. Söylenenlere göre annem ve babam özel bir cinsti. İkisinin de Alman uyruklu oldukları hatta büyük dedelerimin boynu tasma görmemiş özgür kurtlar olduğunu anlatılırdı. Bizde de bu genetik miras hâlâ izlerini taşıyordu. Zira bu yüzden doğar doğmaz üzerimize bir misyon yüklenmiş ve aile mesleği olan bekçilik tercih edilemez yaşam biçimimiz olmuştu.

Şehrin gürültüsünden uzak, dere kenarında etrafi gri meyve ağaçları ile dolu, bahçesinde siyah ve beyazın tüm tonlarının hâkim olduğu bu villaya gelmeden önce bir oto kaportacısının beton zeminde yatıp kalkıydum. Usta ve çıraklıardan arta kalan yemekleri yer, geceleri ise tiner kokusu içinde bekçilik görevimi arz ederdim. Fakat içerde çalınacak çok bir şey olmadığı için çoğu gece dört duvar arasında içime çektiğim tinerin kafasını yaşayarak sabahı ederdim. Çok gece sabahı bekleyemeyip gazete kağıtlarının üzerine işleyerek sınırları dört duvarla belli olan bu dükkânın içinde kendime yeni sınırlar koyardım. Şimdiki sahibimle de böyle bir gecenin sabahında görünmez bir kaza sonucu tanışık. Aracını sıkışık şehir trafığında ondeki şantiye kamyonuna çarpmış ve her şerden doğacak bir hayır olarak benimle tanışmıştı. Aracını boyattıktan sonra bir pasta cila fiyatına beni satın almıştı. Yeni sahibimle hikâyem böyle başladı.

Önceleri kendimi bir çıkışma tampon gibi hissetsem de artık yatacak sıcak bir yatağım, özgürce koşturabildiğim, etrafi duvar ve üzeri dikenli telle çevrili bahçem vardi. Üstelik bundan böyle kimseyin artığını yemiyor, tadına zor alışsam da bana özel alındığı için beni özel hissettiren kuru mama ile karnımı doyuruyordum. Tüylerim daha sıklmış, kulaklarım dikenmişti. Sesimi olabildiğince gür çıkarabiliyor, bildiğim tek kelime olan "Hav"ı değişik tonlarda seslendirebiliyordum. Ev sahipleri ile aram iyi sayılırdı. Çok sık evde olmasalar da havanın güzel olduğu günlerde tenis topumla "at getireyim" oyunu oynardık ve onlar hortumla ben ise silkelerek birbirimizi islatırdık. Verdiğim güven duygusundan başka yaşattığım bu anlık mutluluklar bekçilik kariyerimin yanında eğlenmeyi de bilen bir kişiliğim olduğunu

fark ettirmek içindi. Mutlu sayılırdım veya öyle olduğumu düşünüyordum. Ta ki dolunayın tepeden bana gülmüşediği, tanıdığım bilge sokak köpeğinin bu düşüncelerimi saracak konuşmayı yaptığı o geceye kadar. Dışarıdan bakıldığına insanların iki köpek arasında hırlama olarak adlandıracağı, ama benim hayatı değiştiren o anlar...

Tüylerim yeni taramış bahçenin içinde bir oraya bir bura ya koşturup duruyordum. Demir parmaklıkların arasından önce kokusunu, daha sonra kirden raftalaşmış kürküni gördüm. Bölgemin sahibi olarak ağırlığımı koymam gerekiyordu. Öyle yaptım... Koşar adımlarla demir garaj kapısına geldim. Ön patilerimi hafif kıräk saldıri pozisyonuna geçmiştim. O ise buğulanmış siyah gözlerini kısaltarak alayçı gülümsemesi ile aramızdaki demir parmaklıklara yaklaştı.

"Yazık" dedi. "Genç ve kuvvetlisin. Ne suç işledin de burada esirsin?"

Esaret mi? Arkamda koca bahçe ve tripleks villayı yaşı gözleri görmüyor diye düşündüm. "Esir değilim. Burası benim evim ve ben özgür bir köpeğim." dedim. Gülümsemesi kahkahaya dönmüştü. Benimse gür sesim yerini terrier cırlamasına bıraktı. Korkudan değil aksine şaşkınlıktan bu haldeydim. "Neden gülüyorsun?" dedim. "Özgürüm dedin ya boynundaki tasma komik geldi." dedi, gözlerini fırınlanmış gürgen ağacından yapılmış kulübeme dikti. "Kıskandı mı acaba?" diye düşünürken o içrenti ile bakarak gecenin karanlığına karşıtı. Önce görüş açımdan çıktı sonra kokusunu kaybettim. Ama söylediğleri akımdan çıkmıyordu. Haklı olma ihtimali kafamı karıştırıyordu. Hâlbuki hiçbir şey söylemedi. Ama o alaylı gülümsemesi... Gözlerimi kapattıkça o anlar akıma geliyordu. İstemşiz, hayatı sorgulamaya başladım. Gerçekten boynumdaki bu tasma etrafındaki bu duvarlar içinde ne kadar özgürdüm? Bu bahçede işemediğim yer, sahte kemiğimi saklayıp da bulamadığım nokta yoktu. Ama karnım doyuyor soğuk kişi gecelerinde sigirdiğim kulübemin üzerinde adım yazıyordu. Her şeyden önemlisi bu hayatı bir misyonum vardi. Ben bir bekçi köpeğiydim. Bir lokma ekmeğin rastalı bilge gibi o çöp senin bu çöp benim gezmem gereklidim. Sokakları gasp etmiş çetelerle uğraşmıyorum, belediye ekiplerinden kaçmak zorunda kalmıyordum. Hele hele barınakta olduğumu düşündükçe içim ürperiyordu. Yan villa ya kısa süreli misafir olan Lessie barınakta uzun süre geçirmiştir. Psikolojisi alt üst olmuştu. Gece boyu acı çığlıklarını, şikayetlerini duymuş, ne kadar şanslı olduğumu düşünüp halime şükretmiştim. Ama şimdi bu hayat bana yetmiyordu. Boynumdaki tasma şah damarına baskı yapıyor, kulübem bana dar geliyordu. Bu düşünceler işığında sabahı zor ettim.

Tayfun Yağıçı

Sabahın ilk ışıklarında verandanın ışığı gözüme çarptı. Sevinç içinde sahibimi karşıladım. Bu sabah erkenciydi. Önemli bir işi olmalydı ki benimle göz göze gelmeden yeni arazi aracının ısitmalı koltuğuna oturdu. Garaj kapısı açıldı ve garajdan, yanık lastik kokusu ile uzaklaştı. Bir süre bekledim. Normalde araç garajdan çıkar çıkmaz otomatik kapı kapanırırdı. Ama bu sefer bir terslik olduğu belliydi. Kapı kapanmadı. Biraz daha bekledim. Ev ahalisi farkında değildi ki kimse ilgilendemedi. Ürkek adımlarla kapiya yaklaştım. Kafamı dışarı çıkardım. Asfaltın sıcaklığı yüzüme vuruyordu.

"Acaba?" dedim.

Kendime geldiğimde evden bir hayli uzaklaşmışdım. Tarif edemediğim biçimde adrenalini vücudumu kapladı. Koştuğça koşmak istiyordum. Artık gerçekten özgürdüm. Boynumdaki tasma artık sıkıyor, patilerim özgürlüğe hızlı adımlar atıyordu. Koştum... Koştum... Arkama bakmadan... O kadar çok koşmuş olmaliyim ki, susadığımı hissettim. Su kabım kulübemin önünde mamamın hemen ya-

nındaydı ama ben kulübemden hayli uzaktaydım. Durdum. Şimdi ne olacaktı? Nereye kadar koşacaktım? Bunları düşünürken bir korna sesi duyдум. Üzerime gelen şantiye kamyonunun gölgesi ile nefesim kesmişti. Can havlı ile kendimi yol kenarına attım. Nefes nefese kalmış ilk defa ölmün soğukluğun yüzümde hissetmiştim. Arkama baktığında evden ne kadar uzaklaştığımı kestiremiyordum. Tanıdık bir koku burnuma geldi, gözlerim kokunun sahibini ararken yaşlı bilge rastalı tüylerini silkeledi. Yavaş adımlarla yanına yaklaştı. Ben hala nefesimi düzene sokamamış, şaşkınlığımı gizleyememiştim. "Özgürüm artık." dedim. "Öyle mi?" dedi. "Şanslıymışsun da. Az daha özgür ama ölü bir köpek olacaktın." dedi. "Şimdi ne olacak?" dedim. "Ne isteresen, sen artık özgür bir köpeksin." dedi. Boynumdaki tasmanın olmadığını fark ettim. Nasıl olmuş, nereye düşmüş haberim yoktu. Yaşlı bilge ise geldiği yöne doğru ağır adımlarda devam etti. Sokaktaki insanlar iki köpeğin birbirine havladığını sandı. Ara sokaklardan birine girip gözden kayboldu. Artık özgürdüm ama özgürlüğün yalnızlık olduğunu şimdi anlamıştım.

Saksı Çiçeği

MERVE ÖZDOLAP

Göğsümün ortasına bir saksı çiçeği oturmuş, içime yağan yağmurlarla besleniyor. Bazen bir yudum güneş çekiyor yapraklarına, bazen günlerce ışık göremiyor ama köklerini kalbime bağlamış, direniyor. Yağmur sonrası yaprak üstünde kalakalmış bir su daması gibi huzursuzluk içimde, ne kuruyor ne damlıyor. Bir dokunuşla o dammayı akitabilecek tek ihtimal ellerin ama onlar da gelmiyor. İçimdeki düzene bozuluyor yine. Tüm kontrolünü kaybedemez bir vücut diyorum, oysa benimki hakimiyetini yitiriyor. Kahraman olamayınca mızmızlanan bir çocuk sanki bedenim ve bu kontrolsüzlük beni delirtiyor. Belki kendimi özel hissetmeye çalışmamın sonucudur bu, belki de kaybedişlerime sebep olan hatalarımın bedeli, bilmiyorum.

Fonda bir müzik sesi; şarkı tüm kaybedişleri güzelliyor. Ben de kendimi iyileştirmeye çalışıyorum tüm gücümle, ulaşabilirsem seninle birlikte. Yan yana yürümek bile göğümde ççeklerimi tekrar açtırırken, iyileşmemek imkansız çünkü. Zehrin kanımda dolaşıyor, bedenimi uyuşturuyor. Başkalarını öldürebilecek bu zehir, kaygıları eritip yok ettiğinden bende bir panzehire dönüşüyor. Yeniden nefes alıyorum...

Ellerimi yıldızlara uzatıp bekliyorum. Onlara da asla dokunamayacağımı biliyorum ama izlemek yetiyor. Olur da gelip tutarsan diyorum ellerimi, o zaman göğümdeki saksı çiçeği geceye doğru taşacak ve gökyüzümüzü kaplayacak. Oturup yan yana kelimelerle oyun oynayacağız. Gerçeklerden nefret ettiğini anlatabıksın bana hiçbir hayaline gönderme yapmadan. Ben tüm gerçekleri kundaklayacağım, elimizde yalnızca hayaller kalacak.

Rabia Gençer

YILDIZLARI TEK NEFESLE SÖNDÜRÜP KARANLIĞIN İÇİNDE HAYALLERİMİZLE UYUYACAĞIZ...

İçimde Yılanmış Üzüm Bahçeleri

ATILAY AŞKAROĞLU

Önümde duran bir şarap kadehi... İnce belinin üzerinde büyük başını taşıyor. Şeffaflığında, bir önceki dudak izinin özlemi var. Kimdi bir önceki sarhoş ettiği, yanaklarına bir tutam al kattığı? Kimdi bir önceki, hoş sohbetlerde yüzüne sıcaklar bastırıldığı, büyük kahkahalar attırdığı? Kim bilir?

Yılanmış üzümleri kucaklıyor, sigaramın dumanında çehresi bulanıklığırken. Bir kavuşma mutluluğu hâkim şarap kadehinin büyük başında. Yılanmış üzümler, odanın ışığında müziğin ritmiyle dalgalanıyor. Bir sarhoşluk ritüeli gerçekleştiriyor, aynı masa, aynı sandalye... Aynı, sevdigim müzikler birbirini izliyor, açtığım radyoda. Radyo bana eşlik mi ediyor sevdigim şarkılara veya ben miyim her bir şarkida sarhoşlukla ağlamış olan?

Şarap, durgunluğu olan bir içkidir ya hanı; avucunu terleten bir içki... Yılanmış üzümler, kadehin içerisinde odanın havasını soluyor.

İnce belinden kavriyorum kadehi, burnuma yaklaştıryo-rum. Yıllarımın kokusu var gibi... İçimde yılanmış üzüm bahçeleri. Bir yudum alıyorum, kadehin alınına kondurulan bir buse misali. Kadeh utanıyor, ben kişisi utanıyor...

Her bir kadehte radyo daha da bir şevkle vuruyor en sevdigim müziğin notalarına. Arkadaşlarım uğruyor masama. Her biri, değerli anılarını anlatıyorlar. Kimileri ağlıyor ma-

samda, kimileri kusmak için hızla kalkıp gidiyor. Her birinin ardından yine kendimi buluyorum tam karşısında! "Anlatacak hiçbir şeyin yok mu senin?" diyor, kaşlarını çatarak. Çekiniyorum. Yapma, eyleme a dost! Benim senden başka kimim var da anlatabileceğimi döküleyim. Senin değerlişerine, kimler senin kadar değer vermiş be dost? Yapma, eyleme!

Üzülüyorken. Boynu büklüyor, bir günah işler gibi. "Dur!" diye haykırıyorum. "Dur! Yoksa dökeceğim göz yaşları." Hıçkırıklarını görmüyor içine. Ağlıyorum. Gözlerimden yılanmış üzümler dökülüyorken masama.

Bir sese ırkılıyorum. İçim geçmiş, elimdeki kadeh yere düşmüş. İnce beli sağlam duruyor, koca başı paraparça. Biraz şarap saçılmış yere, kadehin kanı gibi. Masama geri dönüyorum, ikinci şarap şişesi de boş. Başı ince, beli kalın şarap şişesi.

Yıllarımından ders çıkayıyorum gün sabaha varırken. İnce belli, alımlı çalışmaları boş, büyük kafalar taşıyor ince belleğinin üzerinde ve yudum yudum sarhoş ediyor, çarpıyorlar.

Dıştan kaba olanlar, içlerinde ince bir baş bulundurabiliyor. Ve yapacakları her ne ise direkt yapıyorlar. Sarhoşluk ince belden değil, baştan geliyor ya hanı, típkı güzelliğin dıştan değil de içten geldiği gibi.

Söylenenler ve Söyledenmeyenler

NESLİHAN ÖNDERÖĞLU

Doğan eve geldiğinden beri kavga edip duruyoruz. "Neden kabul ettin sanki." dedi, "Bugün maç olduğunu söyleseydin ya."

Onun gönlünü almak için pişirdiğim sütlaci kâselere boşaltırken: "Bilmiyordum ki." dedim, "Hem zaten ne kadar sürecek ki? Sen yine seyredersin maçını."

"Of!" diye söyledi. "Yahu adamlı neredeyse on yıldır görüşmüyorum. Birdenbire seni arayıp bizi ziyaret etmek istediğini söylüyor. Sen de hemen yiyorsun. Neden beni değil de seni arıyor? Tabii, kimi kafalayacağını biliyor cunkü."

"Uzatma ne olur hayatım." dedim. "Gelip de demir atacak değil ya. Hem eski arkadaşımız, sen de sevinirsin diye düşündüm."

"Görürsün." dedi Doğan üstünü değiştirmeye giderken. "Umarım maç başlayıncaya kadar gider. Yoksa misafir filan demem, uzatır ayaklamı izlerim maçımı ben."

Tamer üniversiteden arkadaşımız. Bir zamanlar yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmezdi. Sonra mezun olduk, biz Doğan'la evlendik, arkasından iş güç çocuk derken görüşmeler seyreklesti, sonra da büsbütün koptu. Arada bir haber alıyorduk. Bir bankada çalışıyordu, evlenmiş, karısı zenginmiş gibi ufak tefek şeyleler. Ayrıntı yok.

Derken yıllar sonra nereden aklına estiyse aradı beni bugün. Güya önce Doğan'ı aramış ama sekreteri meşgul deyince benim numaramı denemiş. Aslında hiç ümidi yokmuş ama telefonum değişimemiş işte. Şaşırdım. Telefonlarımı hâlâ silmemiş. "E, ne var ne yok Tamer?" dedim, "İyi misin, nasıl gidiyor her şey?" Ne söyleyeceğimi bilmemiğimden sorulmuş saçma bir soruydu elbette. Hadi on yılı bir özetleyiver telefonda der gibi.

"Müsaitseniz size geleyim bu akşam." dedi. "Hem aradaki yılları kapatır hem de geçmişyi yâd ederiz."

Öyle bir söyledi ki hayır demek imkânsızdı. "Peki." dedim. Geleceği saatı söyledikten sonra kapatırken: "Hem yeni bir işe girdim. Kendi işini kurmak isteyenlere yardımcı oluyorum. Belki ilgilenebilirsiniz." dedi.

Doğan içeren sesleniyor. "Sakin bir şeyler içер misin de me. İçki fasılına geçersek üzür."

İçeren kızım: "Kim gelecek anne?" diye soruyor. "Babanla ikimizin eski bir arkadaşı." diyorum. "Ne kadar eski?"

"On yıldan fazla oldu görmeyeli."

Sekiz yaşında bir çocuğa on yıllık bir zaman dilimi ne ifade eder bilmiyorum.

"Ne güzel." diyor.

Doğan'a gözlerim ve başımla: "Gördün mü?" işaret etti. "Bak küçük çocuk bile arkadaş kıymeti biliyor." O beni görmezden gelip televizyonun karşısına geçiyor. Zaten az sonra da kapı çalınıyor. Söylediğinden yarım saat erken geliyor Tamer.

Nefes nefese içeri giriyor. Asansör arızalıymış, altı katı tırmanmak zorunda kalmış. Çok değişmiş. Şişman, kel kafalı, kırmızı yüzlü bir adam olmuş. Hâlbuki ne yakışıklıydı eskiden. Okulda bütün kızların gözdesi oydu. Kim bilir o da bizim için aynı şeyleleri düşünmüştür ama "Hiç değişmemişsiniz yahu!" diye gülüyordu.

Üstünde kirli bir pardösü, ayağında mevsime göre fazla yazlık ayakkabılar. Yanında evrak çantasına benzer ama çok daha kalın bir çanta. Salona geçip oturuyor. Çantayı üstten açıp küçük bir poşet çıkarıyor. "Bu da uafaklık için. Kız mı erkek mi unuttum, o yüzden unisex bir şey aldım."

Aslı'ya sesleniyorum. Gelip hediyesini alıyor. Unisex dediği şey bir yapboz. Bin parçalık bir kutu. "Birleştirince Mona Lisa çıkacak." diyor Aslı'ya. Sonra da ne yapacağını anlamaya çalışan kızıma Mona Lisa'dan, İtalya'dan, Leonardo'dan filan bahsediyor. O konuşurken Doğan yüzüme bakıp gözlerini deviriyor.

Nihayet Aslı koltuğunu altına sıkıştırdığı yapboz kutusuya odasına geri dönüyor.

"E, anlatın bakalım çocukların." diyor Tamer. "Neler yaptınız bunca zamandır?"

Doğan iki elini iki yana açıp, evi, bizi, gösteriyor: "İşte gördüğün gibi, güzel işlere girdik, evlendik, çocuk yaptık, kızımıza kimseye emanet edemediğimiz için Arzu işi bıraktı, ben şirkette emin adımlarla zirveye tırmanırken Arzu kendini kutsal anneliğe adadı, ev aldı, taksitleri bitmek üzere, bana geçen yıl son model bir makam aracı verdi ve ben o tarihten sonra tipki bizim genel müdür yardımcısı gibi dolma kaleml kullanmaya, gömleklerimi hazır almak yerine diktiğimde ve sağ ceplerine adımın ve soyadımın baş harflerini işaret etmeye başladım. Yazları beş yıldızlı ve su kaydıracağı olan tatil köylerinde tatil yapıyordum, Aslı'yı geçen yıl iddialı bir özel okula verdik. Arada diğer velilerle akşam yemeklerinde buluşuyoruz ve oku-

lun eksiklerini konuşuyoruz. Bu arada Arzu evde kalmasının bütün hırsını benden çıkarır oldu, sevişmelerimiz önce azaldı, şimdi neredeyse üç ayda bire indi. Yani hayat tam olması gereki gibi davrandı bize."

Doğanın elleri bunları söylüyor. Kendisi ise sadece birkaç cümle ediyor. İşiyle ilgili. "Ya sen Tamer?" diyor sonra. "Seninle ilgili de hep iyi şeyle duyduk."

Tamer ayağına küçük gelen misafir terliklerine bakıyor. "Evet, önceleri öyleydi." diyor. "Ama sonra işler o kadar da iyi gitmedi. Şirketten ayrılmak zorunda kaldım."

Doğan bana koyduğu kuralı dayanamayıp kendisi bozuyor. "Arzu iki soğuk bira versene bize." diyor. "Gerçi maç için alımıştım ama biterse yine isteriz."

Kalkıp dolaptan iki bira çıkarıyorum. Doğan'ın önceden buzluğa koyduğu bardak var. Ona buzlu bardak götürüp Tamer'e götürmemek ayıp geliyor. Raftan iki bardak alıp biralarla içeri götürüyorum. Doğan yanında: "Benim buzluğa bardağım olacaktı." diyor.

"Unuttum. Git al o zaman."

Söylederek mutfağa gidiyor. Biz Tamer'le birbirimizin yüzüne bakıp gülmüşüyoruz o sırada. Doğan'ın hiç öğrenmediği bir sırrımız var. Onunla tanışmadan çok önce biz Tamer'le adı asla konulmayan ve öylece kalan buruk bir şey yaşamıştık. Ama şimdi bu kadar uzak bir geçmişin hatırlamanın kimseye faydası yok.

"Ben iki yıl önce boşandım." diyor.

"Ya, çok üzüldüm. Peki çocuk?"

"Yok. İyi ki de olmamış."

"Ben de işi gücü bırakıtm. Aslı'yı büyütüyorum."

"Bak, bu da iyi olmamış." diyor Tamer.

Doğan nihayet buzlu bardağına kavuşmanın mutluluğuyla içeri dönüyor. "Neymiş o, iyi olmayan?"

Tamer ilk söylediğini ona da tekrar ediyor.

Doğan da onu onaylıyor. "Evet çocuk çok zor." diyor. "Çocuk olunca kolay kolay ayrılamıyorsun. Ayrılsan da ayrışamıyzsun ki."

Bunu söylemekten bana mı bakacak, diye merak ediyorum. Yok. Gözü televizyonda. Az sonra başlayacak maçı bekliyor. Tamer bacaklarının dibinden ayırmadığı çantasından renkli, parlak bir katalog çıkarıyor:

"Ben aslında hem sizi görmek hem de belki ilginizi çekcecek bir teklif sunmaya geldim." diyor. Artık eski bir arkadaş gibi değil, bir patron ciddiyetiyle konuşuyor.

Sonra uzun uzun aslında basbayağı bir saklama kabı pazarlama işi olan işini anlatıyor. Bütün yapacağı senin altında çalışacak altı kişi bulmak, sonra onlar da altışar kişi bulacak, öyle öyle derken sen hepsinin satışından pay alıp hem yükselecek hem kazanacaksın. Altın üyelerden, platin

üyelerden, her ay onların hesabına yatan binlerce liradan filan bahsediyor. Söylediklerinin çoğunu bana bakarak anlatıyor. Ne de olsa işsiz olan benim. Beni kendisine daha yakın görüyor. Doğan'ın üç beş plastik kap satmak için unvanını, arabasını, dolma kalemini ve işi gömleklerini bırakmayacağı çok açık. Anlattıkça coşuyor Tamer. Doğan saatine bakıp araya giriyor.

"Yahu Tamer," diyor. "Bu anlattığın iş, bildiğin saadet zinciri. Bundan bir cacık olmaz."

Bunları dedikten sonra maçın olduğu kanalı buluyor kumandan. Sesi biraz daha açıyor.

Tamer kırkırmızı olup susuyor. Onu bu durumdan kurtarmak için ayağa kalkıyorum.

"Benim ilgimi çekti." diyorum. "Gel isterSEN biz mutfağa geçip orda konuşalım."

Doğan nefretle bir ona bir bana bakıyor ve televizyon ekranına geri dönüyor. Mutfak masasına oturuyor. Kataloglarla birkaç broşür ve cd çıkarıp masaya yayıyor. Biraz daha anlattıktan sonra aniden susup bütün kitapçıkları kapatıyor. "Boş ver." diyor. "Benimkisi saçmalıktı zaten. Akşam akşam boşuna rahatsız ettim sizi de."

Kalkıp iki bira çıkarıyorum ikimize dolaptan. Önüne bakiyor. "Yok ya." diyorum. "Gerçekten iyi bir işe benziyor. Senin ikna kabiliyetin de vardır. Ben inanıyorum..."

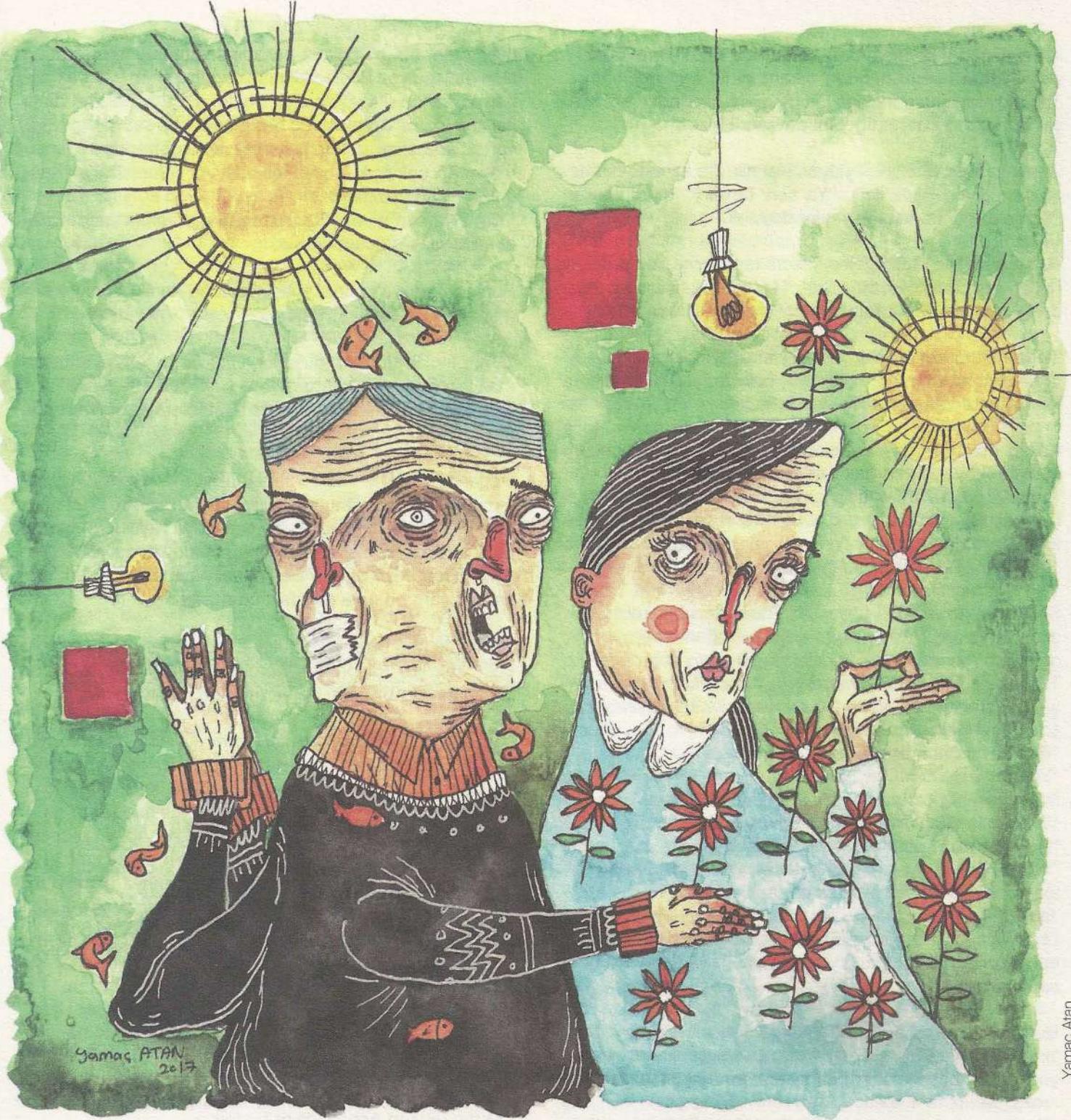
Bunun gibi bir şeyler saçmıyorum. Aslında ikna kabiliyetin filan yok, olsaydı her şeyden bu kadar çabuk vazgeçmezdim ve ben şu anda Doğan'ın değil senin karın olur, acaba birini daha ikna edip saadet zincirimize kattı mı umuduyla evde seni beklerdim. Bu ay hesabına geçeceğim primlerle kirayı denkleştirip denkleştirmeyeceğimi hesap eder, eve döndüğünde birlikte sinemaya gidelim mi, diye yakana yapışıldım. Sen o gün Doğanları satış gurubuna katmış olursan keyfin yerinde olur ve "Peki." derdin. Sinemayı ne çok severdik hatırlar mısın? Bütün film festivalerine giderdik. Karanlıkta el ele film izleyip arada bir kaçamak öpüşmek...

Aklımdan bunların geçtiğini anlıyor mu? Sessizce birasını içiyor.

"Mutlu musun Arzu?" diyor birden.

O anda içерden Doğan'ın hakeme okkalı bir küfür ettiğini duyuyoruz. Gülümsemekle yetiniyorum. O da bir daha sormuyor. Masanın üstündeki her şeyi çantasına geri tıkıyor. Bir kartını uzatıyor.

"Neyse ben artık kaçayım." diyor. "Bir yere daha ugrayacağım. Sen ilgilendirsen beni daha sonra ararsın."

"Doğan'a haber vereyim."

"Boş ver, hiç keyfini bozma şimdi." diyor. "Yine görüşürüz nasıl olsa."

Bunu inanarak söylemediğini ikimiz de biliyoruz.

Usulca üstünü giyip bir suçlu gibi çıkıyor. Arkasından kapıyi kapayıp elimde kartıyla kalakalyorum.

Doğan boş bira bardağıyla salondan çıkıyor. Maç arası ol-

muş. Yeniliyorlarmiş, sinirli. Mutfağa girdiğinde Tamer'i görmeyince şaşırıyor. "Nerde?"

"Gitti." diyorum.

"Yahu ayıp oldu adama da ama..."

Elimdeki kartı ona belli etmeden hırkamın cebine sokup Tamer'in yarı kalan bira bardağını lavaboya boşaltıyorum.

**“Kimsenin sana bir şey yapamayacağını söylemesine izin verme, benim bile.
Bir hayalin varsa onu korumalısın.**

**İnsanlar, kendilerinin yapamayacağı şeyleri senin de yapamayacağını söylerler.
Bir şeyi istiyorsan peşini bırakma; git ve al.”**

EMRE POLAT

Aktarımın ardından Rıdvan gözünü küçük bir odada açtı. Tam olarak adlandıramasa da, çevresinde gördükleri bakım-onarım çalışmalarında kullanılan yedek parçaları andırıyordu. Kimisi ışık saçan yüzlerce küçük, onlarca büyük parça raflara dizilmiş haldeydi. Elini cebine attı ve bir kağıt parçası çıkardı. Savaş planlarını bulacağı lokasyonu gösteren ufak bir haritaya bakıyordu şimdî. Bu iş için kendisine dijital ve daha fonksiyonel bir cihaz önerilmiş olsa da, öğrenmeye çalışırken sinirini bozacağının düşündüğünden eski ve daha güvenilir bulduğu yöntemi tercih etmişti. Halihazırda ulaşması gereken yeri aklına yazmış olsa da, kâğıda bakarak son defa bilgilerini tazeledi. Görevi çok zorlu değildi, en azından Rıdvan bu şekilde düşünüyordu. Sahip olduğu ve henüz tam olarak anlayamadığı bir güçten ötürü sektör dünyasında görmemesi gereken yerleri görebiliyordu. Görev için seçilme sebebi de buydu zaten. Son zamanlarda yaşadığı her türlü enteresan olay bu ‘güç’ yüzünden başına gelmişti. İş yerinden arkadaşı olarak bildiği Ruhi'nin İkinci Sektör çalışanı olduğunu öğrenmesiyle başlamıştı her şey. Sonra da baş belası İkinci Sektör Başraporcu Rimmey ile devam etmişti. Görevi kabul etmesindeki en büyük etken, olası bir sektörler arası savaşın çevre gezegenlere de sirayet etmesi ihtimaliydi. Yaşadığı, evi bildiği dünya ise sadece birkaç ışık yılı uzaktaydı. Evinin yok olması kaçınılmaz olacaktı böyle bir durumda. Galaksiler arası boyutta gerçekleşen bir savaş düşünüldüğünde, Dünya'nın yok olması kimseyi ne şaşırtacak, ne de üzecdikti. “Dünya üzerindeki milyarlarca insan hariç.” demişti Rıdvan Rimmey'e bir tartışmaları esnasında. Başraporcu insanları ya da sayılarını pek önemser görünmemişi doğrusu.

Bakarken düşüncelere daldığı kağıttan kafasını kaldırıp harekete geçmeye karar verdi. Odada inceleyecek daha başka bir şey göremediğinden kapıya yöneldi. Kapıdan çıkar çıkmaz sola donecek, sonra sağdaki ilk koridoru takip edecekti. Oturduğu evden markete de aynı şekilde gidiyordu, şimdiki ne kadar zor olabilirdi ki? Geride bıraktığı bir hafta boyunca üzerinde çalıştığı mekanik bağıni hemen önündeki kapıya yoğunlaştırdı. Artık bağıni kullanırken iyi kötü güç ayarı yapabiliyordu. Kapıları açarken onları kırmaması, dikkat çekilmeden gerçekleştirilmesi gereken bu görevde hayli önem taşıyordu. Kapı zahmet vermeden açıldı. Kafasını yavaşça uzatıp koridora şöyle bir göz attı. Ortalık sakin görünüyordu. Kendisine verilen ön bilgi, fasilitede çok fazla kişinin bulunmayacağı doğrultusundaydı. Haklı olmalarını umarak sola döndü. Seri adımlarla ilerliyordu. Sağa dönmek üzereydi ki hemen yanındaki bir kapının açılmakta olduğunu duydü. Koşar adım sağındaki koridora daldı, sırtını duvara verdi ve dinlemeye koyuldu.

Konuşulanları tam olarak seçemese de, seslerin gittikçe artmasından kendisinin bulunduğu yöne doğru geldiklerini anlayabildi. Fasilité çalışanlarıyla birebir iletişimde bulunmamasının görev için hayatı önem taşıdığını biliyordu. Heyecana kapılan Rıdvan'ın kalp atışları hızlandı, midesi büzüldü ve çok da düşünmeye mahal vermeden koridor boyunca koşmaya başladı. Ara ara arkasına dönüp bakıyor, görülmediğinden emin olmaya çalışıyordu. Bilincsiz koşuyor olmasına rağmen, savaş planlarının olduğu noktaya doğru ilerlediğinin de farkındaydı. Sessizce takdir etti kendisini. Son bir kez daha arkasına bakıp takip edilmediğinden emin olmak için kafasını döndürdü, kimseyi göremedi. Rahatlayarak tekrar önüne dönerken önce bir karaltı algıladı gözleri, sonra da tüm hızıyla bir şeye çarptı ve yere düştü. Bayılmadan hemen evvel büyükçe bir kişiye çarptığını fark edebildi, sonrasında ise Rıdvan'ı karanlık teslim almıştı.

Rvhîy, İkinci Sektör'deki gizli görevinin kendisine inatla Ruhi diye seslenen Rıdvan adındaki Dünyalı bir budala tarafından açık edilmesinden sonra, daha fazla bilgi sızdırılmaktan korkarak hızla istifa etmişti. Bu hareketi de merak uyandırmıştı elbet ama, görevine devam ederse daha kötü sonuçlar doğabileceğinden emindi. Hemen vatandaşlığı olduğu Birinci Sektör'e geri dönmüş, üstlerine durumu izah edip kendisini cezalandırmamalarını ummuştı. Şanslıydı ki bir ajan olarak geçmişti başarılarla doluydu ve sektördeki itibarı hayli sağlamdı. Üstleri onu başka, Rvhîy'e göre daha az önemli bir gizli görevde atamışlardı. Saatinde göz attı. Hiç sevmese de, fasilitedeki bir temizlik görevlisi kılığında olduğu için her sabah yaptığı gibi toplantıya katılması gerekiyordu. Temizlik ekip lideri onları görev yerlerine atıyor, yapılması gereken ekstra bir işlem varsa bu konuda bilgilendiriyordu. Odasından çıkar çıkmaz sol taraftan birinin kendisine doğru koştugunu fark etti. Arkasına bakarak koşan bu kişi ona bir yerlerden tanındık gelmişti sanki. İstifini bozmadan olduğu yerde durdu, koşucunun elbet bir noktada yavaşlayacağını düşünüyordu, her akılselim şahsin yapacağı gibi. Yanılmıştı, çarpıştılar. Ayaklarının dibinde baygınlık geçiren koşucuya daha yakından bakma fırsatı bulan Rvhîy'in gözleri hayretle büydü. Kısa bir süre durumu tartıktan sonra bayığın bedeni odasına sürükledi. Kısa süreli baygınlıklara artık alışan Rıdvan bu defa önceki seferlere göre daha hızlı gözlerini açtı. Karşılaştığı ilk görüntü de, Dünya'daki işyerinden arkadaşı Ruhi'nin, veya gerçek ismi her neyse, tepesinde dikilen silueti oldu.

Gözlerini ovuşturarak “Ruhi gerçekten sen misin?” diye sordu. Tepesinde halen ona bakmakta olan Rvhîy'in ise acelesi yok gibiydi. Düşüncelerini tartıyordu anlaşılan. Bir

süre daha sessizce Rıdvan'a baktıktan sonra konuşmaya karar verdi.

"Bana bak Dünyalı ahmak. Birincisi benim adım Ruhi değil, Rvhiy. İkincisiyse burada ne ariyorsun bunu hemen söyle!"

Rıdvan Ruhi'yi, daha doğrusu henüz öğrendiğine göre Rvhiy'i ilk defa konuşurken görüyordu. Açıkçası biraz korkmuştu da, bu sebeple fazla uzatmadan İkinci Sektör'e ayak bastığı günden itibaren yaşadıklarını tüm detaylarıyla aktardı. İlk olarak tüm raporcuların toplandığı salonu, ardından laboratuvara geçirdiği sevimsiz tecrübeyi ve sonrasında da savaş planları ile mekanik bağ üzerindeki çalışmalarından bahsetti. Konuşmasını tamamladığında Rvhiy oldukça düşünceli bir hale bürünmüştü. Mantığı Rvhiy'e, görevini tehlikeye attığı ve atmaya devam edeceği için Rıdvan'ı derhal ortadan kaldırmasını söyledi. Değersiz bir Dünyalı ortadan kaldırmasını üstlerine kolaylıkla açıklayabilirdi, herhangi bir itirazda bulunacaklarını da düşünmüyordu. Ancak diğer yandan içgüdüleri ona Rıdvan'la birlikte hareket etmesi gerektiği konusunda baskı yapıyordu. İçgüdülerinden yana hareket etmeye karar vermiş olsa gerek ki, konuşmaya başladı.

"Senin anlayacağın dilde anlatmaya çalışacağım Dünyalı." Hemen arkasındaki sandalyeyi çekerek uzanmakta olan Rıdvan'ın karşısında oturdu. "Ben, Birinci Sektör ajanyım, hayatımın hiçbir döneminde İkinci Sektör ile alakam olmadı. Senin ofistezi ziyaretlerin yüzünden gizli kimliğim ortaya çıkmak üzereydi, neyse ki yakalanmadan kaçmayı başardım." Saatini kontrol etti, toplantıyı kaçırmıştı doğal olarak. Kendisini kontrol etmeye gelmeleri an meselesi idi, elini çabuk tutmayıldı. "Rimmey hakkında ne düşündüğünü bilmiyorum, ancak seni kandırılmış olduğu çok açık. Senin buraya calmaya geldiğin şey savaş planları değil, Birinci Sektör'e ait gizli bilgiler. Rimmey bunları ele geçirmek niyetinde ve eğer geçirilebilirse Birinci Sektör'e saldırılacak." Kapıya doğru baktı, dışarıdan sesler geliyordu. Rıdvan'a döndü, fısıldarak: "Hemen şu dolaba gir ve sakın sesini çıkarma!" dedi.

Rıdvan kendisine denileni yaptı ve dolapta sessizce beklemeye başladı. Kafası iyice karışmıştı ancak Rvhiy'nin kendisine yalan söylemek için herhangi bir sebebi olmadığı da bir gerecti. An itibariyle emin olduğu tek şey, Rimmey'nin insan veya değil hangi ırk pahasına olursa olsun Birinci Sektör'e saldıracağıydı.

Onur Şahinoğlu

DOĞUKAN HAZAR İSKENDEROGLU

Atlay Aşkaroglu

Daha içerdən çıkışlı iki hafta oldu ve şunu belirtmek isterim ki sizler bir cehennemde yaşıyorsunuz. Aslında kurulması gereken doğru cümle: "Sizler cehenneme çevirdiğiniz bir yerde yaşıyorsunuz." olmalı. Fakat şu ya da bu şekilde fark etmez; siz kendinize, kendi mahsulünüz olan bir aşk çerçevesi oluşturduğunuz ve bu alan içerisinde cebelleşip duruyorsunuz.

Mesela arkasından gitmek zorunda kaldığım şu kuş beyinli...

Bakmayın arkasından gittiğime, tamamen zorunluluktan. Piyango tezgâhının başında tanışık kendisiyle. Bu dumbelek, yıllarca ailesinden kurtulup şehir dışında üniversite okumanın, özgürce düşüp kalkmanın hayalini kurdu. Bunun için yemedi içmedi, çalıştı Allah çalıştı. Sonra ne mi oldu? Sonra, daha hazırlık sınıfında ilk gördüğü kızla âşık oldu. Hem de deliller gibi veyahut sırlısklam, şu an aklına aşk tarif edecek daha derin duygular gelmiyor. Tam beş yıl, dile kolay, beş koca üniversite yılını, bir dargin bir barışık, bir sarışık, bir karışık o kızla geçirdi. Ne doğru düzgün bir hali saha maçına gidebildi ne de arkadaşlarıyla felektan bir gece çalabildi. Ulan doğru düzgün sigara tiryakisi bile olamadı herif. Havada aşk kokusu var ezmeleriyle

başlayan bu birlilik, Ace yerine kullanılan ucuz çamaşır suyuyla yıpratılmış gibi, her geçen yıl beyazlığını yitirdi ve ne yazık ki kurtarıcı bir Ayşe Teyze hâlihazırda mevcut değildi. Çünkü herifcioğlu çok âşktı. Sizler de bilirsiniz ki genelde, âşıklar ya terk edileceklerdir ya da terk edilmişlerdir. O, terk edilmişti. Aslında bu ilk ve son terk edilişi de değildi. İşin ilginç tarafı, ilk ve son terk edilişi de aynı kişi tarafından gerçekleştirilmişti. Yani o kadar şansız bir herifti ki bu, yıllar sonra onu ilk terk eden kızla, bahsettiğim beş yıllık ilişkinin akabinde, tekrar birlikte olmuştu ve tekrar terk edilmişti. Üstüne simmiş pis bir uğursuzluk, bir şansızlık ne bileyim işte bir talihsizlikvardı bu herifte, vardı ama hepsini de bile isteye yaptı be kardeşim!

Şimdi adamın tek bekłentisi ben ve benim gibiler. Yolu her ben ve benim gibilere düştükçe de akabinde başka bir yíkim oluyor, hâliyle. Ne yazık ki kısa bir süreliğine, bu bedbaht hayatın içinde, hem de kíc cebinde yer alarak hayallerini süsleme işini ben üstleneceğim. Ben kim miyim? Ben yaşadıkları cenneti, katı suretle bilerek ve isteyerek cehenneme çeviren insanlar topluluğuna umut verip kuytu köşelerde çekiliş gecesini bekleyen, alelade bir piyango biletiyim. Ya sen?

BELKİ DE İŞİN SIRRI KABUKLARDA DEĞİL, KANATLARDAYDI.

- *Ben bir kelebek olsaydım eğer
rengim beyaz olurdu.
- *Yağma, gürle; kalbime! kalbime!
- *İçin rahat olsun; senin kalbin dünyalara değer.
- *Akşam vakti solan,
sabaha karşı tekrar açan
kahkaha çiçekleri gibi di aşkın.
- *Sessiz sözsüz bir yer düslüyorum..
- *Seversen gülün olurum,
sevmesen de gül olurum.
- *Şiir geceyi sever...
- *Mevsimi bilmem ama
gönlüme sonbahar geldi çoktan.
- *Şiiri yeşile yazdım,
kalbi kırıldı mavinin...
- *Her aşk, kendi zamanını bekler.
- *Sanki kırmızıydı mevsim,
düne inat bugün de akşam oldu.
- *Sevginin ne yaşı vardı,
ne mevsimi, biz böyle bildik, böyle sevdik;
gökyüzünü, bulutları, ağaçları, çiçekleri,
kuşları, insan olanı.
- *Sensin yaz.

Ne vakit yere sıkı bastım, o vakit yerden yükseldim.
Hayal ettiğimizi gerçekleştirmek için ihtiyacım olan tek şey,
kendime ait bir odaydı, kalbim'dı

Ormana Yüzerken

EZGİ AYVALI

Nasihat üzerine...

"Kötürdür insanlar kızım, kötüdür, kötü. Kendimden biliyorum." Babamın bana tek ve en önemli nasihatı oldu bu... Çok sinirleniyordum. Kötü olduğunu kendi ağızıyla söyleyen babama kızıyor, çokça kırılıyordum. Büyük laflar etmekten korkarımla ama henüz çeyrek asır yaşadığım ve bir avuç insanla tanıştığım halde, kendisinin 'iyi' olduğunu düşünen kadar kötüsüne rastlamadım.

Açlık üzerine...

Komşusu acken tok yamatmayanlardan geliyorum. Benim geldiğim yerde insanlar birbirlerine önce "Nasılsın?" sonra "Aç misin?" diye sorarlardı. Cevap ne olursa olsun gidip yiyecek bir şeyler hazırlarlardı. Sonra ne oldu bilmiyorum. Kavgalar mı edildi,avaşlar mı çıktı, insanlık mı öldü hatırlayamıyorum. Ne halden anlar, ne hatırlar olduk. Perde arkalarından bakar, kapıları tekrar tekrar kilitler olduk. Açıñ halinden anlamak için söylene söylene oruç tutar, ardından onlarca kişiyi doyuracak ziyafetler yapar olduk. Gittim baktım, para her zaman kazanlıyor. Gördüm tattım, karın her şeyle doyuyor. Yaşadım yaşamadım da, bir türlü anlayamadım. Her geçen gün bize böyle ne oluyor?

Rüya üzerine...

Rüyamda mektubumu okumuştun ve neden beni bir türlü sevemediğini anlatıyordu. Çok uzaktaki dalgaları, insanları, dünyanın dönüş sesini bile duyuyordum ama tam karşılımda bağıra bağıra konuşan seni duyamıyordum. Kaçmak istedim. "İnsan istenmediğini kabul edemiyor bir türlü." diye düşündüm ormana doğru yüzerken. Çünkü artık yürüyemiyordum.

Beklemek üzerine...

Ortalığı toparladım, çay demledim. Patates, biber kızarttım. Fesleğenleri saksılara ekip, balkonu yıkadım. Market dönüşü, kapının önündeki basamaklara koyduğum büyük gövdeli küçük ağaç sen sandım.

Aşk üzerine...

Gelmedi.

Öğrenmek üzerine...

"Olmuştu"lara aklım takılıyor bugünlerde. Bugün olsa hayatı olmaz ya. Ama o zaman olmuştu. O liste çok uzun. Ders almalar var orada, seni sen yapanlar var. Bir de bugün olsa yine yaparım dediklerin var. Onlar da ne yapsan ne etsen bir türlü olmuyor ya. Ama olmuştu. İşte bu biraz kalbimi kıriyor.

Aşk üzerine...

Yine olsa, yine severim.

Unutmak üzerine...

Hayat diyorsunuz. İçiniz nasıl rahat. Alışmışsınız, düzeltmiyorsunuz. İnciliklerinizden kurtulup güçlü güçlü insanlar oldunuz, ne hoş. Ne çabuk atlattınız olanları, bravo. Ne kolay unuttunuz ölenleri, yaşayın. "Hayat devam ediyor." diyorsunuz. "Biz de biliyoruz ama hayat işte tam da böyle." diyorsunuz, tebrik ederim.

Hayatı işte, tam da şu an, siz böyle yapıyorsunuz.

Sır üzerine...

Bir şey oldu geçen gece. Bir anda gökyüzünde bir kapı açılmış, ben de tam o sırı bir şeyleşerden bükmiş gökyüzüne bakıyorum ve bir anda bütün o kapıdan akan ışık kalbime doğmuş gibi... Hayır, gözle görünür bir şey değil. Düşünüp durduğum o şeyi hatırlayıvermek gibi de değil. Üstelik pek öyle kırır kırır da değil. Hani o hep eksikliğini hissettiğin ama bir türlü ne olduğunu bilemediğin şeye kavuşmuşsun gibi. Anlamışsun gibi. Anladım ve o an avazım çıktıktı kadar bağırmak istedim: "Açıñ kalbinizi! Bahar geçti artık, yaz geldi. Açıñ kalbinizi."

Aşk üzerine son kez...

Bir raki masasında oturuyorum. İyileşmedim henüz ama çabalıyorum. Masada sevdığım insanlar. Masada birbirini seven insanlar. Ya masada olmayan? Aklim onda. Ses etmiyorum. Kadehler doluyor, kadehler boşalıyor. Dertler anlatılıyor. Biri hayatı, biri gündelik, ikisi hepten saçma tam tamına dört dert anlatıyorum onlara. Kuruluyorlar, öfkeleñiyorlar. Çokça üzülüyörler. Ondan hiç söz etmiyorum, öksürüğüm başlıyor. "Kavuþmak hayal oldu." diyor radyoda. Öksürüğüm artıyor. "Sevda bahçelerimin çiçekleri hep soldu." Müsaadelerle tuvalete gidiyorum. Üstelik kuru öksürük bu, ne balgam söktürüyor ne kan kusturuyor. Masadakileri rahatsız ediyor sadece. Bir de sadece, acısı boğazımı parçalıyor. "Kuru kuru öksürmek konuşamamaktan gelir." demişti Gülsevin. Hatırlıyorum. Kalem kağıt çıkarıp oracıkta yazmaya başlıyorum. Yazıyorum çünkü sesim titriyor. Yazıyorum çünkü gözlerim doluyor. "Hiç ayrılamam" diyemeyişim geliyor aklıma. Masada sevgi dolu bakışlar, masada birbirini seven insanlar. Ya masada olmayan? Aklim onda. Ses etmiyorum. Şimdi uzaklarda oluşu geliyor aklıma. Gönül hicranla doluyor.

Hayat üzerine...

Bir çocuğunuza varsa eğer yahut bir çocuk büyütürseniz bir

gün, ona bir çiçek gibi büyümeyi öğretin. Güneşin, rüzgarın, yağmurun farkında olarak... Bir serçe gibi doymayı, bir fil gibi hatırlamayı, bir kedi gibi dinlenmeyi öğretin. Bir leylek gibi dolaşmayı yeryüzünde, bir kısırak gibi... Ve bir gün o çok sevdiği yeri bulunca bir ağaç gibi kök salmayı öğretin. Bir köpek gibi sevmeyi sevdiğinde; pazarlıksız, yargısız, içinden geldiği gibi... Ve bir gökkuşağı gibi açmayı se-

vildiğinde; taklitsiz, taktiksiz, olduğu gibi... Lütfen ona insan gibi olmayı öğretmeyin. "Hayat böyle yavrum." demeyin, dedirtmeyin. Yalvarıyorum.

Hayat üzerine son kez...

Kötürdür insanlar, kötüdür, kötü. Kendimden biliyorum.

BENİM MUTLULUĞUM
SENDE ERİMEKTİR

İnsan kendi eksikliğine katlanmak zorundadır,
her an için;
oysa iki kişilik eksiklige katlanmak zorunda değildir.

Gözler, yuvalarından çıkarıp atmak için yok mudur,
ve kalp de aynı şekilde.

Yine de durum o kadar kötü değil, abartı ve yalan bu,
her şey abartı, yalnızca özlem gerçek, o abartılamaz.

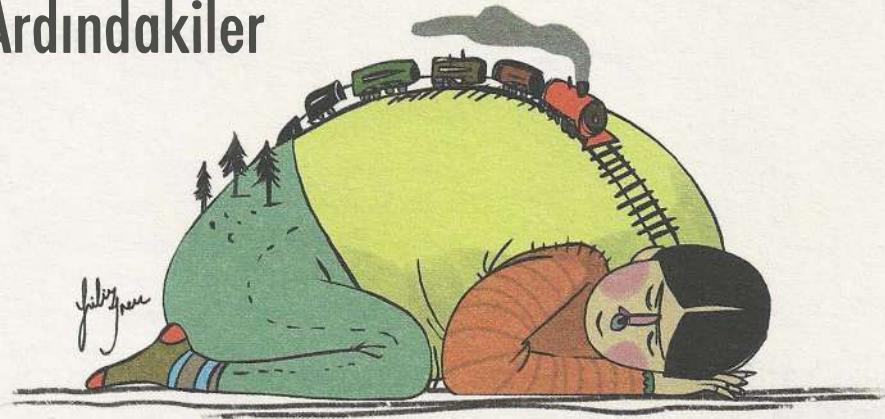
Fakat özlemin gerçekliği bile
o kadar da onun kendi gerçekliği sayılmaz;
daha ziyade,
geri kalan her şeyin yalan oluşunun ifadesidir.

Kulaga saçma geliyor ama öyle.

Belki en çok seni sevdigimi söylediğimde de
söz konusu olan gerçekten sevgi değil; sevgi,
senin içimde çevirip durduğun bıçak olman...

Franz Kafka, Milena'ya Mektuplar

CEYDA EMEL ÖZTEK

2016 yılında yeni versiyonuyla Türkiye'de izleyici karşısına çıkan, yönetmen ve senarist koltuğunda Werner Herzog'un, başrolde ise Oscar ödüllü Nicole Kidman'ın olduğu Çöl Kraliçesi filmini 25 karenin arkasına gömülüştür hayat hikâyesini ön planda tutarak incelemek istiyorum.

Ana akım sinema dilinin kullanıldığı Çöl Kraliçesi, müzikiyle, renk tonıyla, kadrajlarıyla bize 1900'lü yılların atmosferini yaşatsa da pek çok kişi tarafından kötü eleştiriler alan bir film.

Peki ama neden?

Herzog'un anlattığı gibi Cadogan'ın aşından sonra kendini çöle vurmuş güzel ve masum kız Getrude Bell'i bu kadar siğ ve neredeyse överecek anlattığı için mi? Yoksa bir bitmemişlik hissi uyandırdığı için mi?

Diğer kişileri bilemem ama benim cevabım "anlatılması gerekenleri" anlatmadığı için.

Hele ki söz konusu olan bir biyografi filmi ise... Karakteri şekillendiren, onun isminin var olmasını sağlayan olayları makaslarsak bu film bir biyografi filmi olabilir mi? Dram filmi desek? Hayır, o da değil! Çünkü en basit tanımı ile bir dram filmi bize gerçekte var olmuş bir karakterin en iyi halini, en kötü halini ve bunların arasına sıkışmış her şeyi anlatır. Ağlatıdaki tüm öğeler dram filmlerinde de görülür ama sinemacı gerçeğe daha yakın bir yapıt koymak amacıyla ağlatıdaki öğeleri dozunda ve ölçülü kullanır. Dolayısıyla bu filme biyografik dram türü diyemeyiz. Tarih desek? En olmayacak tanım da bu olur herhalde.

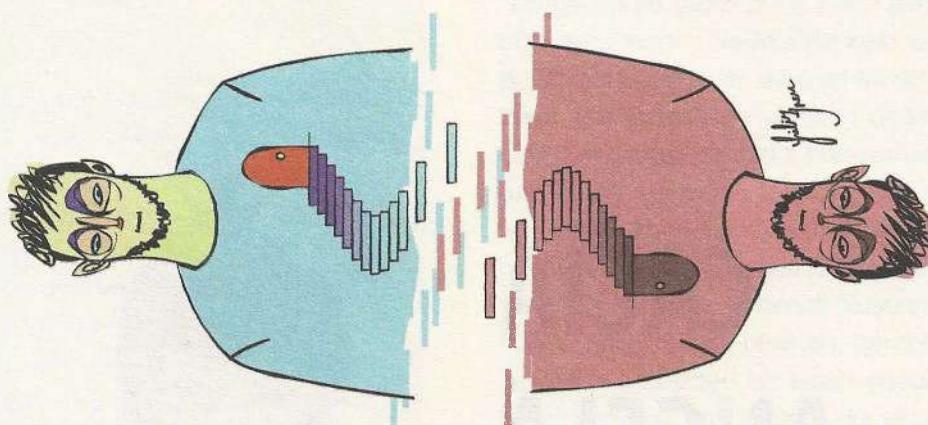
Filmin konusu çok basit. Oxford mezunu olan Getrude Bell evde kapana kısırlıktır hisseder. Ailesini bir şekilde ikna edip kendini elçilikte görevli olarak İngiltere'nin çok uzağına Tahran'a atar. Burada elçilik sekreteri Henry Cadogan'a aşık olur. Farsça öğrenir. Ailesinin onayı olmadığı için aşık olduğu bu adamlı evlenemez, zaten bir süre sonra ona Cadogan'ın ölüm haberi gelir. Kalbini kapatır. İçindeki merak duygusuya (!) kendini çöllere vurur, seyyah olur. Ara-

bistanlı Lawrence ile tanışır. Uzun bir süre sonra kalbini başka bir erkek çalar: Binbaşı Dick. Final sahnesinde beyaz perdede Bedevilerin Getruda'yı övdükleri cümleler yankılanır. "Sizin için 'Mümünlerin Annesi' diyenlerle hemfikiriz." der bir Bedevi. Bir İngiliz (!) kadını için ne kadar da okkali bir cümle öyle değil mi? Filmde bu cümleyi anlatan herhangi bir sahne yoktur. Gerçek hayatı hele hiç!

Bir filmi ameliyat masasına yatırıp sinematografik açıdan incelemenin her zaman doğru olamayacağını bu film sayesinde öğrendim. Yılmaz Özdił bir köşe yazısında casus Getruda'nın hayatı hikâyesinden bahseder. Onun arkeolojik kazılar bahanesiyle Mezopotamya'yı nasıl karış karış gezdiğini, Arap coğrafyasını haritaladığını, yedi dil bildiğini, Arapları örgütleyip Osmanlı'ya karşı kışkırttığını, Kürt, Arap, Türkmen bölgelerini ayırdığını, bugünkü Irak sınırını kendi elleriyle çizdığını söyler. Aşık olduğu Binbaşı Dick'in eşinden boşanmaması nedeniyle Getruda'nın bunalıma girdiğini, Çanakkale'de binbaşının vurulmasıyla bu aşk acısını bizim çözduğumuzu ironik bir dille anlatır. Murat Bardakçı da bir köşe yazısında Birinci Dünya Savaşı sonrasında Ortadoğu'nun sınırlarını çizen kişinin Getruda Bell olduğunu yazar. Getruda'nın bütün faaliyetlerinin de ailesine ve dostlarına yazdığı ayrıntılı mektuplarda yazılı olduğunu ve herkes tarafından bilindiğini vurgular.

Filmde bu tarihi gerçeklerden hiçbirini göremeyiz. Her şeyden öte Getruda'nın "manevi oğlum" dediği Lawrence'la olan ilişkisi neredeyse yok sayılmıştır. Ufak bir karşılaşma ile Lawrence'ı bir iki sahnede görürüz sadece. Film, karton bir karakterden öteye gidemeyen Getruda'nın çölde gözden yitip gitmesiyle kapanır. Gerçek hayatı ise bunalıma girip yüksek dozda uykuya ilacı alarak intihar eder.

Aşk-ı Memnu kitabının dizinin revaçta olduğu dönem yaşıldığını sanan bir gençliğimiz olduğunu hatırlarsak şayet, Çöl Kraliçesi filmi sayesinde de bir casusun aşk acısı ve merak yüzünden kendini çöllere vuran bir seyyah olarak hafızalara kazınmasına şaşmamak gerek. Bizim de hayatımızdan iki saatin çalındığını unutmamak gerek.

Gece aniden uykusundan uyanı kadın. Nefes nefeseydi. Dağınık saçlarının uçları birbirine yapışmıştı terden. "Ne kadar da sıcak." diye düşündü. Yanında yatan adama baktı. Yüzünde ağır bir yorgunlukla güclükle nefes alıyor gibiydi. Onu öyle görünce acımayla birlikte sıcak bir his gelip geçti gözlerinin önünden. Kimdi bu adam? Bu gece hangi hikâyeye uyumuştu? Hangi adamın eli ellerindeydi.

Her gece bambaşa giriyyordu yatağa adam. Bazen ağızında söylemekten sünmüş fisiltılarla, bazen sinirinden veya kadının hiçbir zaman kestiremediği nedenlerden kipkirmızı ama ortasında çizgi filmlerden fırlamış gibi merhaba diyen, kocaman gözlerinin bulunduğu yüzüyle, bazen de sessiz sedasız tek bir kelime etmeden sevdiği ya da kendini sevmek zorunda hissettiği kadına sarılarak uykuya dalan adam olarak...

Kadın her gece yatağa başka adamlar gelmesinden rahatsız değildi. Çoğu zaman bunu bir oyun gibi görüyordu. Her gece başka adam uzanıyor yanına ve hikâyесini elleriyle, buz gibi ayaklarına degen ayaklarıyla, gözleriyle, saçlarıyla hatta nefes alıp verişle anlatıyordu. Birer isim bile veriyordu bu adamlara. Adamın adı bazen gece, bazen deniz, baten boşluk veya hazan oluyordu. Kadın bu isimleri öylesine vermiyor ol elbette. Adam yatağa uzanıp ona iyice yaklaşıp onu kendine çektiğinde adamın adı da çıkışıp geliyordu. Belki de hissettiğinde bu adamın. Kadın bunu düşünecek güçte hissetmemişi hiçbir zaman kendini. Sadece o anda gözlerinin önüne saklı bir yerlerden çıkışıp gelen tılsımlı kelimeleri coşkuyla karşılayıp sessiz bir törenle adama veriyordu.

Bugün hangi kelime çıkışıp gelmişti? Şimdi hangi adama sarılıp uyuya kaldığını hatırlamadığı adamın yanında aniden uyanmıştı. Rüya görse kesin hatırlardı. Başka bir şey olmamıştı. Sıcaklar yüzünden de olabilirdi pekâlâ ama kadın bunu hiç düşünmemiştir. Aklının bir köşesinde gerçekçi bir fikir olarak hiç de gelenmeden kalakalmıştı.

Yataktan kalktı. Eline boş kadehi aldığından dışarı çıkışınca fark etti. Dışarıda içерinin boğucu havasının aksine ilk ve biraz da bayın bir hava vardı. Üzerinde giyilmekten yer yer in-

celmiş beyaz üzerine rastgele yerleştirilmiş minik çiçek desenleri olan geceliği vardı. Ayakları çıplaktı. Kadın oldu olası ayaklarını yerden kesen şeyleri sevmezdi. Bastığı yeri hissetmek isterdi.

Yavaş ve sakin adımlarla bahçenin arka tarafına doğru yürüdü. İşte oradaydı eski heybetini kaybetmiş yaşı portakal ağacı. O mu çağrırmıştı gecenin bir yarısı? Yataktan güçlükle nefes alan adamı arkasına bile bakanmadan yaşılanmış olarak bırakırdı neydi? Yarım bıraktığı hikâyесini mi anlatabaktı?

Gece aniden uykusundan uyanı adam. Nefes nefeseydi. Sırılsıklam olmuştu saçları terden. Ne kadar da sıcak diye düşündü. Elleri ellerinde olmayan, o günden sonra, o kahrolası günden sonra, konuşmaktan vazgeçip sadece boşluğa bakan kadını aradı elleri yataktı.

O gece, havada sarhoş eden kokuların olduğu tam dört yıl önce bu gece, kadının kırk ikinci yaş gününü kutladıkları, sahilde güzel bir akşam yemeğinin ardından, arka bahçede yıldızların altında bir kadeh en sevdikleri şarabı içmek istedikleri gece görmüşlerdi onu. Eski heybetini kaybetmiş yaşı portakal ağacının dalında incecik, narin bir o kadar da korkusuzca bakan gözlere sahip bedenin, rüzgarda usulca yaprak gibi sallanışını. Kadın o gece de bırakılmıştı neşesini, gülüşlerini, sesini ve tüm hikâyесini... O insanın yüreğini ısıtan bakışlarını da o geceki karanlık, büyük boşlukta bırakmıştı.

Adam panikledi. Her şeyi tüm hikâyесini yataktan bırakarak bir tek portakal ağacını yanına alıp koştı. Neden bırakmıştır onu? Neden izin vermişti orada kalıp her sallanışında o acı günü hatırlatmasına? Kadın gibi çıplaktı ayakları, oysa hiç sevmezdi yere basmayı. Koşarak geldiği bahçede ilk kez kadının gözlerine hapsolmuş boşluğu gördü. Portakal ağacının dalında giymekten yer yer incelmiş geceliği ile saçları her zamanki gibi dağınık, rüzgârda usulca sallanan kadının arkasındaki o karanlık büyük boşluğu...

Kadın ayakları yerden kesildiği anda hatırlamıştı yanında uyuduğu adamın bu geceki adını...

CACİA ANGELA

ÖMER OKATALİ

Sevmekler bizim içindi
ve yine sevmekle çözülecekti her şey.
Bu boş güruhlarda, dudakların işlevsiz halinde
Eklemesiz parmaklarda yahut süslü eteklerde
Yalnız değiliz Angela

Bu yerde bir şey var, bir şey var bilmediğim.
Yavan buldukların uzaklaşıyor
Çürük yosun kokuları geliyor burnuma.
Anlatması güç, diyorum ya
Henüz kıvrılmıştı kaşları,
Büyüküp kadın olacaktı.
Bilmem hangi gönülsüz, namussuz
Hangi it kopuk
Pencerelerim bugulu,
Trabzanlarım siyah sunta,
Yalnız değiliz Angela.

Aşkın en dirençli halidir yaşamak.
Sevgi bir adamın gövde gösterisi hayatı.
Sonra tren rayları sökülürdü öňünden
Körpe ayaklarından habersiz,
Vagonlar kaçardı yanı
Ne olması gerektiği umurumuzda degildi.
Ne olduğunu kalyorduk.
Konuşmaksa konuşmak,
Dokunmaksa dokunmak.
Vakit bir kadının beli kadar ince.
Kaşla göz arasında seviyordum seni
Kirpiklerinin ucundan.

Filiz İrem Özbaş

Zamanın en verimsiz topraklarının
Ölüm beklediği gecede
Puslu bir aynanın arkasındayız.
Yalnızca küf kokuyoruz o gecede.
Kanayan yerlerimden tut,
Sokağa çıktığımız herhangi bir an
Henüz çırıplamamış kanatlar
Yol gösterir gökyüzünden giden vapurlara.
Denizin durgunluğu bir kez daha çeker.
Tanrıml!

Bu değil miydi yoksa?
Bu değil miydi tutmuşluğum yasak yerlerinden?
Sırılsıklam oluşalarım temmuz ortası
Parmaklısı çarşaflar üzerinde iken
Esaretin böylesi.
Göğüs kafesinden bir pencere özgürlüğe
Bacaklarının karasal ikliminden.
Geceleri farklı sıcaksan, gündüzleri başka.

Tokmağı eski kapınının,
Bugün değil
Daha çok sevilrisen o zaman gidersin.
Kaç defa söyleyeceğim eski, şimdi kal.
Vaktin önemsizliği belli ediyor kendini.
Bir ömrür iki dakika sonrasıydı,
Her saniyemiz sonsuzluğa bedel dejilmiş gibi.
Taş tutmuş yüzler
Dokundukça hissizleşiyor.
Yine de yalnız değiliz Angela.

GAİP

GÜNEŞ ÇAP

Inanç Solak

Bağışık zamanlar
 Kadın tüm bencilliklerin,
 Doyumsuzlukların,
 Sendelemelerin halefi.
 Oto analizin uğrak mekânı
 Yolunu kaybetmiş sendromlar,
 Teferruata dönüşmüş cüzler,
 Üçüncü kişi diyaloglar.
 Kadın tüm kaygılarla gebe,
 İçindeki diğer kadının kuması.
 Kendi kendini beceren bulanıklıklar,
 Duraksamalar, çelişkiler.
 El dejmemiş ruhani çökeltiler,
 Örtük zamanlar.
 Kadın tüm sarkıntı düşlerin,
 Kutupsuz diyalogların halefi.
 Gözünü kapattığında kalabalık,
 İki uyku arası hep yalnız.
 Kadın gülümserikçe kirli,
 Konuştuğça iki cümleden biri hep aksak.
 Ayırık zamanlar,
 Yerindelik denetimleri,
 Yok hükmüne tabi yaşamışlıklar,
 Geçmişe yürütülen ilkel acılar.
 Kadın aynalara yakın,
 Kendine uzak,
 Gaip.

Vejetaryen

EDA AL

"Hayvanları yeme arzumuzu sürdürdüükçe; mutluluğu elde etmek, dolayısıyla da adil bir toplum yaratmak için gereken şartları sağlamak nasıl mümkün olacak?"
Sokrates.

Vejetaryen, Yonghe adlı bir kadının bir bitkiye dönüşüm hikâyesi... Bir kadının sadece eş, anne, evlat olma dışındaki hakkını kullanmasının sosyal normlarca kabul edilmemesi, otoriter bir toplum baskısıyla karşılaşması ve hatta aile içi şiddete maruz kalmasıyla resmedilmiş ürkütücü bir roman... Gregor Samsa'nın bir sabah uyandığında bir böceği dönüştüğü Franz Kafka'nın "Dönüşüm" eserinden sonra okuduğum en etkileyici dönüşüm hikâyesi.

Vejetaryen, Güney Kore doğumlu olan Han Kang'ın İngilizce ve Türkçeye çevrilen ilk kitabı. Uluslararası Man Booker Ödülü'ne layık görülmüş ve New York Times Book Review, Entertainment Weekly, Publishers Weekly, Time, Huffington Post gibi birçok gazete ve sitenin "2016'nın En İyi Kitapları" listesinde yer almış. Han Kang'ın yanı sıra 2016 ödülü için finalistler arasında "Kafamda Bir Tuhaftılık (A Strangeness in My Mind)" kitabıyla Nobel Edebiyat Ödülü yazar Orhan Pamuk da yarışmış.

Kitap 3 bölüme ayrılmış: Vejetaryen, Moğol Lekesi ve Alev Ağacı. Hikâyelerin ana karakter değil de çevresindekiler tarafından anlatılmış olması, kitabın dil ve kurgu gücüyle aslında Yonghe'nin dönüşümündeki sıra dışılığı, bireyin kırılganlığını, ön yargıyı, insan bedeninin mucizevi katmanlarını görmemizi sağlıyor. Gördüğü bir rüyadan etkilenip et yememeye başlayan Yonghe'nin hikâyesini okurken daha en başlarda sıradan bir vejetaryenlik hikâyesi okumadığımızı anlıyoruz. Kitabın ilk bölümü: "Vejetaryen", Yonghe'nin kocası tarafından anlatılıyor. Kocası için sadece ev işlerini yapan, arzulanmayan, saygı gösterilmeyen bir eş iken vejetaryenliği seçerek aslında kendi devrimini gerçekleştiriyor. Han Kang, cinsel baskıcılığa ve erkek egemenliğinin hükümettiği evlilik kurumuna ağır bir eleştiri yapıyor. Hikâye boyunca Yonghe'nin kendini ifade ettiği tek yer rüyaları. Yalnızca beden diliyle ve tüm çiplaklığını gözler önüne sererek zaman zaman bir hayvan çığlığıyla kulaklarımıza açmamızı ve sessizliğindeki haykırışı duymamızı sağlıyor.

İkinci bölüm: "Moğol Lekesi." Yeni doğanların kalçalarında görülen bu leke daha çok Güney ve Güneydoğu Asya halklarında, Kuzey ve Orta Asya Türklerinde rastlanıyor ve doğumdan 3-5 sene içinde kayboluyor. Yonghe'nin hala kalçalarında taşıdığı moğol lekesi romanın en önemli simgelerinden biri. Hem irksal hem de psikolojik etkisini göz önüne alırsak bu leke hem bir çiçege benzemesiyle bitkisel

çağrışılara, hem de şiddete en aciz şekilde maruz kalanların irksal faktörlerine ufak bir gönderme yapıyor. Annesinin ağızına zorla yemek tıkadığı Yonghe'nin, babasının da sözel baskularına ve fiziksel şiddetine maruz kalarak bir "bebek"e dönüşmesine zaman zaman tanık oluyoruz. Abası Inhe'nin eşinin ona karşı olan hisleri cinsellik boyutunda olmasa da, bunun yerine Georgia O'Keefe tablolarını anımsatan, doğa ve kadını bütünlüğe sanatsal bir çalışma gibi görünse de sonunda yine Yonghe'nin patriarkal baskidan kaçamadığını fark ediyoruz.

Üçüncü bölüm: "Alev Ağacı." Yonghe'nin insan barbarlığına bir tepki olarak bitki olmayı tercih etmiş olma kararlılığını abası Inhe'nin anlatımıyla şahit oluyoruz. Sütyen giymeyi bırakan, tüm çiplaklııyla güneş ışığına göğsünü açan bu kadının adeta fotosentez yapması, bir ağaç gibi toprağa kök salması ve beslenmek değil, sadece sulanmak istemesi çevresi tarafından bir akıl hastalığı olarak nitelendirilip akıl hastanesine kaldırılmasına sebep oluyor. Yonghe'nin hikâye boyunca süregelen bitkiye dönüşüm çabası, insan olma gaddarlığından kaçışı amaçlasa da toplumsal boyutta delilik ve anormallik olarak karşılanıyor.

Bir kadının metamorfozunu üç hikâyeyle harmanlayan Han Kang, yarattığı karakterle kendi seçimini yapan, tabuları yıkan bir kadının karşılaşığı zorlukları gözler önüne seriyor ve okur olarak bu ezici otoriteler karşısında pasif bir varoluşsal çatışmaya şahit oluyoruz.

Gerçek dünyada karşımıza çıkıveren rahatsız edici hikâyelerden sadece biri Vejetaryen. Okura yaşamın hangi seçimler sonucunda mutluluk getirdiğini sorgulatıyor, seçimlerini sonuna kadar savunanların yeri geldiğinde akıl hastanelerine ya da hapishanelere tıkalmasının kaçınılmaz son olabileceğini gözler önüne seriyor. Tüm farklı olanların normalların dışına çıkanların nasıl da anormal olarak tepki göründüklerine şaşkınlıkla tanık olmamıza sebep oluyor.

Kim bilir belki hepimiz Yonghe'nin bir rüyasının içindeyiz o kanlı ellerimizle? Ölümün bir yok oluş yahut bir varoluş olduğu sorunsalında bir alev bulutuya distopyaya doğru evriliyoruz. Hayatlarını kaybetme tehlikesini göze alarak cinsel yönelimlerini yaşayan LGBTİ'liler, eşleri tarafından şiddete maruz kalan kadınlar, farklı görüşlerini belirttiği için cezalandırılan insanlar da aslında Yonghe'nin kabusunu yaşamıyor mu? İsmi bile bilmemişiz, geçerken gözlerimizi kapattığımız, sorunlarına kulak tıkadığımız binlerce Yonghe'nin de toprağa kök salmalarına izin vermeyerek var olma savaşlarında yok olmalarına şahit olmuyor muuz?

İçselleştiremediklerim

MUSTAFA SİLİCİ

Konuşuyorduk ve gözlerini ayırmadan bana bakıyordu.

Sanki "Sus." dese dilimi yutacak, "Bakma." dese kör olacak gibiydim. Ağızından çıkan her bir harfte dudaklarının kırırdayıştı hep birer ömürlük zaman gibi geldi. Her cümledeinde çoklarca kez doğdum ve öldüm. Kim bilir kaç bininci yaşamımı yaşıyordum, ara sıra baklışlarının kaçtığı kirpiklerinde. Şaşkındım. Burnuna mı, saçlarına mı, kaşlarına mı baksaydım?

Ellerini inceledim. Parmaklarının uzunluğu, ojesinin muntazamlığı, teninin kavrukluğu. Keşke yanlışlıkla dokunsayıdı bana veya yüzüğümü merak etseydi mesela. Eli, deşeydi elime. Ruhumu çekip alsayıdı dokunduğu yerden, fark etmeden. Bedenim bir anda boş bir çuval gibi yere serilip kalsaydı.

Konuşuyorduk.

Kurduğum işsel, profesyonel cümlelerin arkasındaki amatör ruhumun farkına varsa bir hissümla kalkar masadan ve çekip gider miydi karşısından? Gitmesinden korktum. Yer yüzü gibi sakin kaldım. İçimde kimsenin görmediği akan sular, çatırdayan kayalar ve kaynayan lavlar.

Aşk mıydı bu?

Aşk ise nasıl bu kadar donuk kalabiliyordum bilmiyorum. Olgunluk, hisleri kontrol altına almak mıdır? Sonu olmayacağıni bildiğimiz dürtülerin, hazırların önünü kesmek mıdır? Artık bu geçmiş yıllarda yaşanmış bilindik duyguya sürünmek istememek mıdır? Adım atmamak mıdır? Aşka mı küsmektir?

Hani derler ya, nasıl düşünürsen o sonucu çağrırsın. Bazen inandığım, bazen inanmadığım bir hipotez bu. Galiba hep "Olur mu canım, bende ne bulacak!" dediğimden mutlu sonlara kucak açamadım hiç. Bu da tamamıyla öyleydi. Bende ne bulacaktı? "Neler yapıyorsun?" denildiği zaman kariyerini, işinden gücünden başka bir şeyini anlatmayan bir adamım ben. Yazıyorum, çiziyorum, seslendiryorum, şuradan mezun oldum, şurada çalıştım...

Bu akıma her geldiğinde kendimle ilgili müthiş bir hayal kırıklığı yaşıyorum. Bütün hayatımın işten güçten ibaret oluşu sanki kastî olarak kendime kötülük ediyormuşum hissi yaratıyor.

Bilemiyorum.

Masada iş konuştuğum o muazzam kadın kim bilir neler düşünüyordu hakkında? Sevmiş miydi beni? Sevdiyse beni nasıl sevmiştir? "Düzungün bir adam." mı demişti? Arkadaşça mı görmüştü? Yahut sıradan bir iş toplantısı mıydı bu? Neydi Allahım, bu neydi?

Utandım. Kendime kızdım. Bütün bu düşünceleri ikiyüzlüce buldum. Masadaki iş konulu kâğıtların üstüne hız sıçratmıştım. Ne ayıptı. O ne düşünüyordu, ben arkasından neler çeviriyyordum. Hiç olur muydu bir projeye onun kirpiklerini yansıtmak? O anlatırken boynundaki kokunu alabilmek için derin derin solumak da neydi? Ah be!

Neredeyse altı saat beraberdi. Ayırlırken yanından, sarıldı. "Gidince haber ver." dedi. Sarıldı. "Haber ver." dedi bana sarıldı. "Yolda başına bir şey gelmesin, merak etmeyeyim, evine vardığında haberim olsun." demek istediler. Başına daha ne gelebilirdi? Dizlerimin bağı çözüldü, kalbim bilmem kaç kusur çarptı, aklım darmaduman oldu...

"Kelimeler kifayetsiz kaldı." cümlesini hep klişe bulmuşumdur, pek sevmemişimdir ama evin yolunu tutarken tam olarak da böyledi. Bu basit, sıradan cümleden başka söyleyecek bir şey yoktu. Kendime aşkı yakıştıramadığım olsa gerek; hâlâ anksiyetik sorularla tezi çürütmeye çalışmaya başladığımı fark ettim sonra.

"Hayır bu modern bir düşünce",
"Herkes sağ salım eve varıldığını bilmek ister.",
"Evet canım altı saat beraberdi ama biz iş konuşduk.",
"Yok canım arkadaş gibi görmüştür.",
"Geldim demesem bile yok merak edip sormaz.",
"Öylesine canım bu, öylesine söylemişir".

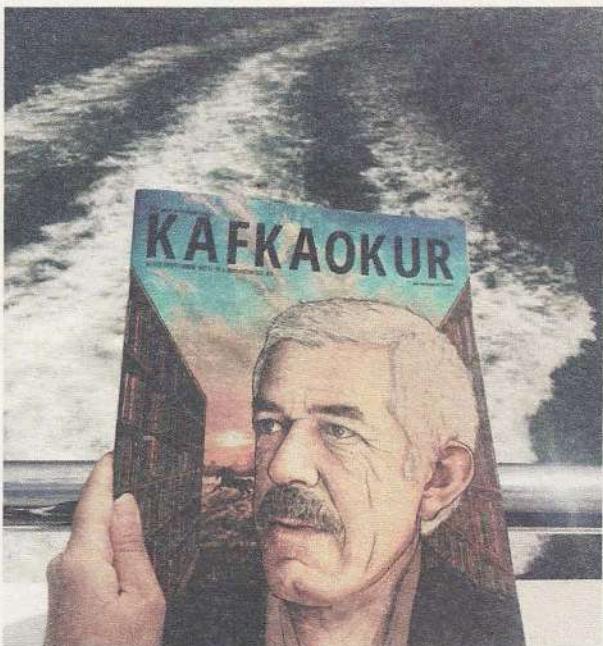
Toplumumuzdaki kültürel karşılığın en büyük örneklerinden bu kelimeleme yüklenen anımlar. Batının sıradan "canım"ı doğuya gittikçe degerlenir.

Modernite anımları mı seyrettilir bilmiyorum ama bu yaşama kadar hem kendimde hem de çevremde sıkça karşılaştığım bir hâdisedir bu. Batıdaki hissiz bir sarılış, doğuda ömrün teslim edildiği bir sevda başlangıcıdır. Benim İstanbul'da yaşayışım, Anadolu kültürüyle yetişmiş oluşum da karmaşıklığımın en büyük sebebidir. Keşke gülümseyerek sorsaydım:

"Batılı gibi mi sarıldın, yoksa doğulu gibi mi?".

"Ben geldim eve".

@kuyara2

@vhdyklmz

@betultok

@sebusra

@aycanorhnn

@kitapkatibesi

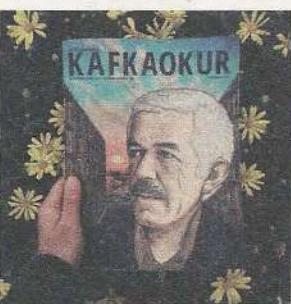
@yudum.begum

@turuncumsubisey

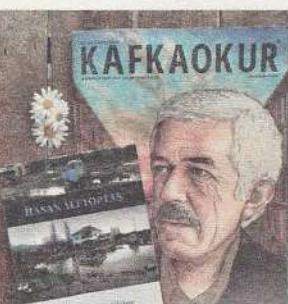
@g0ncaa_

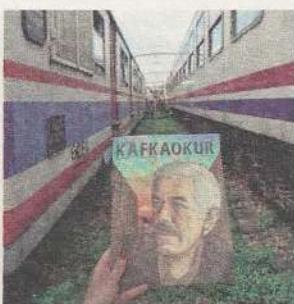
@maziiperest

@nazkrkcyldrm

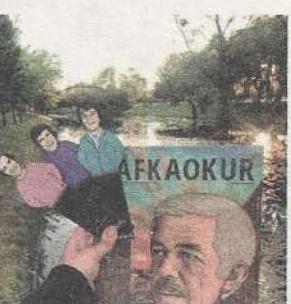
@bizimmahalleninkitapcisi

@busartt

@seda.gulsah

@kitapgunleri

@sudeunal1

@kitapkahvetutkunu

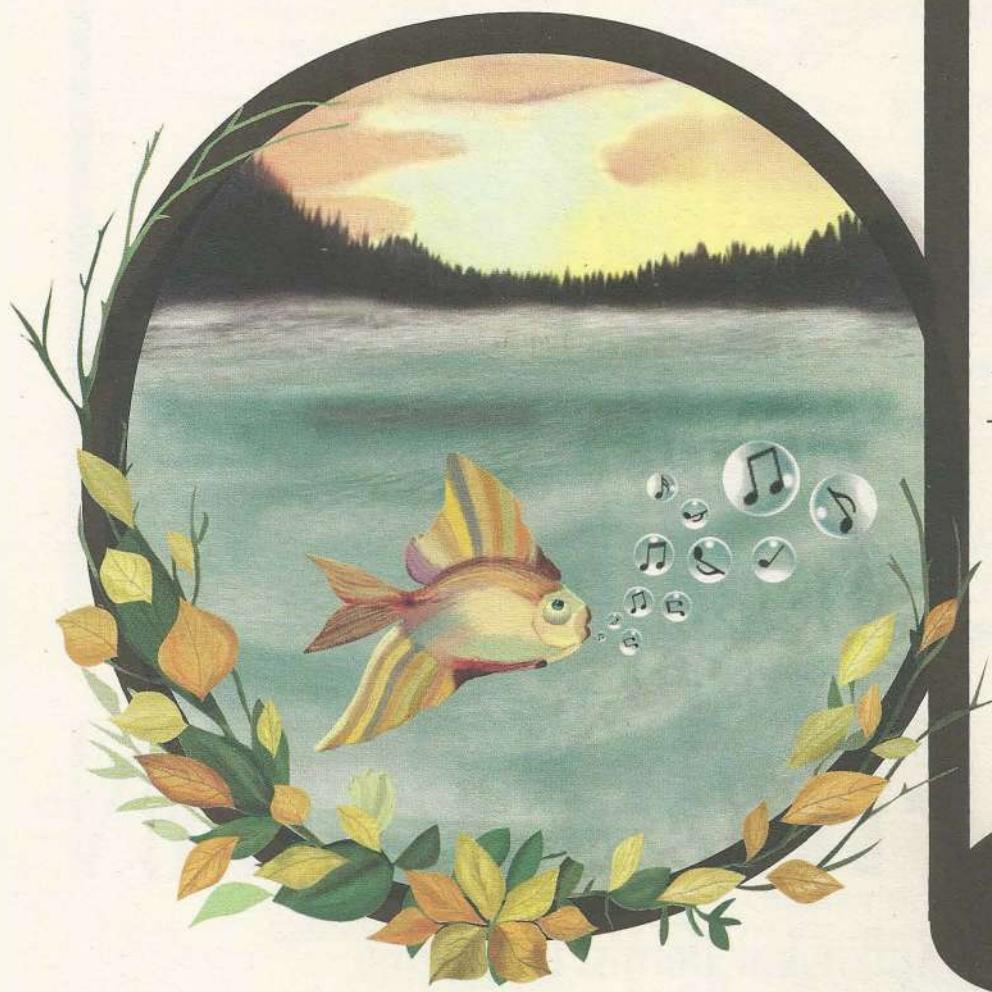

KAFKADÜKKÂN

Kafkaokur Dergisi ürünlerine

www.kafkadukkan.com

adresinden ulaşabilirsiniz.

ünyanın en güzel ritmi, onun senin için çarpan kalbidir.

Bob Marley